Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2004–2005

27 728 Wijziging van de Wet op de expertisecentra, de Wet op het primair onderwijs en de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met de invoering van een leerlinggebonden financiering en de vorming van regionale expertisecentra (regeling leerlinggebonden financiering)

Nr. 77

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 1 november 2004

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap[1] hebben enkele fracties de behoefte over de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 30 augustus 2004 (Kamerstuk 27 728, nr. 76) ter aanbieding van de zesde voortgangsrapportage leerlinggebonden financiering enkele vragen en opmerkingen aan de minister voor te leggen. Bij brief van 1 november 2004 heeft de minister deze beantwoord. Vragen en antwoorden, voorzien van een inleiding, zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Cornielje

Adjunct-griffier van de commissie,
Boeve

[1] Samenstelling:
Leden: Van de Camp (CDA), Kalsbeek (PvdA), Cornielje (VVD), Voorzitter, Lambrechts (D66), Hamer (PvdA), Van Bommel (SP), Vendrik (GL), Mosterd (CDA), Blok (VVD), Balemans (VVD), Slob (CU), Vergeer (SP), Tichelaar (PvdA), Joldersma (CDA), De Vries (CDA), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Eski (CDA), Eijsink (PvdA), Leerdam, MFA (PvdA), Ondervoorzitter, Van Miltenburg (VVD), Kraneveldt (LPF), Hermans (LPF), Van Dam (PvdA), Visser (VVD), Azough (GL) en Vacature (algemeen).
Plv. leden: Ferrier (CDA), Verbeet (PvdA), Rijpstra (VVD), Bakker (D66), Bussemaker (PvdA), Vacature (SP), Tonkens (GL), Jonker (CDA), Hirsi Ali (VVD), Örgü (VVD), Van der Vlies (SGP), Kant (SP), Dijksma (PvdA), Hessels (CDA), Sterk (CDA), Atsma (CDA), Van Bochove (CDA), Van Hijum (CDA), Arib (PvdA), Stuurman (PvdA), De Krom (VVD), Varela (LPF), Nawijn (LPF), Adelmund (PvdA), Aptroot (VVD), Halsema (GL) en Kruijsen (PvdA).

KST80833
0405tkkst27728-77
ISSN 0921 - 7371
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 2004

I Inleiding

Hierbij zend ik u het antwoord op de vragen zoals die door de leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zijn geformuleerd in het schriftelijk verslag naar aanleiding van de Zesde voortgangsrapportage LGF die op 30 augustus jl. aan de Tweede Kamer is gestuurd (Kamerstuk 27 728, nr. 76).
Met de beantwoording van deze vragen stuur ik u tevens het jaarlijkse rapport wachtlijsten in het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs, peildatum 16 januari 2004 van de inspectie van het onderwijs toe[1]. In de beantwoording van de vragen wordt op dit rapport ingegaan. Op de problematiek van de wachtlijsten en de thuiszitters die in die rapportage aan de orde komt, zal ik diepgaander ingaan in de evaluatie van het zorgbeleid (WSNS/LGF/achterstanden) die u in december zult ontvangen.

Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

1. **Indicatiestelling**
   - LCTI
   - Inspectie
   - Signalen uit de samenleving
   - Herindicatie
   - Evaluatie van het eerste jaar IGF-indicatiesteling
2. **Het (voortgezet) speciaal onderwijs en de REC's**
   - Bekostiging ambulante begeleiding
3. **Het regulier onderwijs**
4. **Onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen**
5. **Wachtlijsten en thuiszitters**
6. **Afstemming onderwijs/zorg**
   - Samenwerkingstrajecten KDC-cluster 3
7. **Evaluatie LGF**

II Reactie van de Minister

De leden van de CDA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief van de minister over de zesde voortgangsrapportage Leerling Gebonden Financiering (LGF). In deze voortgangsrapportage zijn nog niet alle cijfers over leerlingenaantallen, leerlingenstromen en wachtlijsten bekend, omdat hiervoor ook de teldatum 1 oktober van belang is. Daarom stemmen de leden in met alleen een schriftelijke overlegronde naar aanleiding van deze brief. Op 9 december 2002, tijdens het wetgevingsoverleg over de vereenvoudiging van de voorschriften verband houdend met Weer Samen Naar School (Kamerstuk 28 493, nr. 8), hebben deze leden erop aangedrongen om bij de eindevaluatie WSNS ook de leerlingenstromen binnen de Regionale Expertisecentra (REC's) en de uitval in het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo) te betrekken. Met de uitgebreidere evaluatie over het eerste jaar LGF en de eindevaluatie WSNS, die in december 2004 aan de Kamer worden verzonden, kunnen de leden in het nog te voeren Algemeen Overleg over de eindevaluatie WSNS in samenhang spreken over de zorgleerlingen en het zorgaanbod binnen het onderwijs. Op dit moment is er echter een aantal knelpunten geconstateerd waarvoor direct actie nodig is, zo stellen de aan het woord zijnde leden.

De leden van de PvdA-fractie zijn zeer teleurgesteld in de zesde voortgangsrapportage LGF. Te lang heeft deze rapportage op zich laten wachten en dit geldt in het bijzonder voor de rapportage over de thuiszitters. De tijd die de minister heeft genomen heeft bepaald niet geleid tot een evenredig hogere kwaliteit van de informatie die zij de Kamer toespeelt. Helaas moeten de leden constateren dat de voortgangsrappor-

[1] Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

tage geen antwoord geeft op vele vragen en een analyse van de problematiek rond de groei van het speciaal onderwijs ontbreekt. Op belangrijke punten zijn niet alle gegevens beschikbaar zodat een grondige evaluatie nog niet mogelijk is. Naar de mening van deze leden wordt er op vele punten doorverwezen naar de evaluatie die voor het einde van 2004 is aangekondigd, waardoor deze terugblik op het eerste LGF-jaar nog altijd een voorlopig karakter heeft. De minister geeft aan dat zij ervan bewust is dat er in de praktijk nog veel problemen worden ervaren. De aan het woord zijnde leden willen weten welke problemen hier bedoeld worden. Daarnaast vragen zij of in een overzicht de door de minister gekozen oplossingen kunnen worden aangegeven. Voorts wijzen de voornoemde leden er op dat in eerdere overleggen gesproken is over eventuele «weglek-effecten». De leden vragen of de minister een reactie kan geven op een artikel in «Plein Primair» nr. 7 (2004), getiteld «Speciale onderwijsvormen werken als communicerende vaten»?
Vervolgens merken de leden van bovenstaande fractie op dat bij de totstandkoming van de LGF-wet er veel kritiek is geweest op de zeer povere bekostiging van nevenvestigingen. In het overleg dat de minister voerde met de Eerste Kamer (Handelingen 2002–2003, nr. 7, pag. 168–183) heeft zij toegezegd dat indien er sprake was van «meevallers», deze beschikbaar konden komen voor de nevenvestigingen. Gaarne wensen de leden van voornoemde fractie geïnformeerd te worden over de uitvoering van deze toezegging.
De leden van deze fractie ontvangen zeer veel klachten over de uitvoering van het ingewikkelde bekostigingssysteem. De Centrale Financiën instellingen (Cfi), een uitvoeringsorganisatie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), zouden zeer veel fouten krijgen gemeld. Voor schoolbesturen schijnt het onmogelijk te zijn om beschikkingen van Cfi te controleren. Kloppen deze klachten, willen de leden weten. Indien dit is het geval is, dan vernemen de leden graag welke acties worden ondernomen en hoe dit georganiseerd is, mede in het licht van invoering lumpsum en het gegeven dat dit schooljaar het meetjaar is.

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de minister inzake het verloop van het eerste jaar LGF. De leden willen echter op enkele punten een toelichting op het beleid van de minister.

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de minister over de zesde voortgangsrapportage LGF. De leden constateren dat er enige verbetering is opgetreden sinds de vorige voortgangsrapportage, maar constateren ook dat er nog steeds knelpunten zijn. Ook neemt de stapel e-mail en brieven van wanhopige ouders, schoolbesturen en docenten die de gedupeerd zijn door bureaucratie niet af. Sterker nog, deze leden constateren een toename van de stapel.

De leden van de fractie van de ChristenUnie hebben met belangstelling kennisgenomen van de zesde voortgangsrapportage LGF. In deze rapportage worden de leden op de hoogte gehouden van de stand van zaken met betrekking tot het eerste jaar LGF. Tegelijkertijd wordt aangegeven dat op enkele belangrijke punten nog niet alle gegevens bekend zijn. Deze gegevens zijn wel bekend bij de evaluatie eind 2004. Een definitief oordeel over het functioneren van de LGF kan naar de mening van deze leden dan ook pas na deze evaluatie worden gegeven. De leden hebben op dit moment behoefte aan het stellen van enkele vragen.

1. Indicatiestelling

De leden van de PvdA-fractie merken op dat de minister meldt dat de indicatiestelling één van de vernieuwingen is in het onderwijs aan leerlingen met een handicap, maar dat onnodige bureaucratie inmiddels is aangepakt. Als de leden zouden afgaan op de woorden van de minister, zou dat betekenen dat de balans tussen bureaucratie en adequate voorziening nu adequaat is. De minister stelt zelfs dat de onafhankelijke indicatiestelling op basis van landelijke vastgestelde criteria de positie van de ouders versterkt. De leden bereiken echter berichten van veel ouders dat ze door de bomen het bos niet meer zien. In een overleg met ambtenaren van het ministerie van OCW(Agenda-overleg) is door ambtenaren aangegeven dat ook het departement een stroom van mailtjes krijgt over wachtlijsten, slechte begeleiding, geen onderzoeksfaciliteiten, enzovoort. De aan het woord zijnde leden vernemen graag hoe de minister deze talloze opmerkingen van ouders beoordeelt en of er dan niet eerder sprake is van een verzwakking van de positie van ouders. Vervolgens stelt de minister dat zij hierover in gesprek is met de Wet op de expertisecentra-raad (WEC-raad). Kan de minister meer over deze WEC-raad aangeven, en dan met name over welke middelen (bestuurlijk, financieel, organisatorisch) de WEC-raad beschikt om de problemen aan te pakken, vragen de leden. Ook willen zij weten op welke wijze de minister de voortgang bewaakt van die oplossingen en of de minister kan aangeven hoe de WEC-raad dit dan gaat aanpakken. Welke resultaatgerichte afspraken heeft de minister met de WEC-raad gemaakt? De leden geven aan dat deze vragen met name gelden voor het gestelde over de WEC-raad op pagina negen van de brief van de minister, en in het bijzonder op het punt van verantwoordelijkheden. Ook meldt de minister dat de WEC-raad de belangen van de sector behartigt. Kan de minister aangeven over welke belangen het dan gaat en in welke verhouding dit staat tot de «traditionele» onderwijsorganisaties, zo vragen de aan het woord zijnde leden.

De leden van de VVD-fractie merken op dat de minister stelt dat de bureaucratie rondom de indicatiestelling nog steeds een behoorlijk probleem is. Ondanks dat er vooruitgang is geboekt, laat de minister weten dat de indicatiestelling met bijbehorende rompslomp vaak nog behoorlijk wat voeten in de aarde heeft. Kinderen worden daar dus nog steeds de dupe van. De verbeteringen die zijn aangebracht zijn een compliment aan de minister waard, maar nog steeds geldt dat elk kind dat thuis zit, of op de verkeerde plek, of niet bekostigd wordt, er één teveel is. De leden van deze fractie zouden graag een reactie van de minister hierop hebben, waarin zij aangeeft hoe dit probleem in de toekomst effectiever aangepakt kan worden.

De leden van de SP-fractie constateren dat er nog steeds problemen zijn rond de indicatiestelling. Zij vragen de minister of de landelijke criteria nu aangepast zijn zodat deze minder streng en rigide zijn en deze nu ook soepeler verloopt? Vallen er nu minder leerlingen tussen wal en schip, willen de leden weten.

LCTI

De leden van de CDA-fractie wijzen op het overzicht dat wordt gegeven van het aantal en de soorten beschikkingen die zijn afgegeven. Opvallend vinden zij het hoge aantal beredeneerde afwijkingen binnen cluster 2 voor de leerlingen met ernstige spraakmoeilijkheden en binnen cluster 4 voor de leerlingen met een gedragsstoornis. De minister geeft als mogelijke verklaring voor het hoge aantal binnen cluster 2 dat men niet beschikt over voortgezet speciaal onderwijs (vso) voor leerlingen met ernstige spraak- en taalmoeilijkheden (esm-leerling) die daarom geplaatst worden

bij de slechthorende leerlingen. Indien dit juist is, dan vragen de leden of deze leerlingen daar het juiste onderwijsaanbod krijgen. Indien dit niet het geval is, dan willen de leden weten of dat dan een reden om een vso voor esm-leerlingen in te richten.
Voorts wijzen de leden er op dat het aantal beredeneerde afwijkingen in cluster 4 afneemt door de versoepeling van de indicatiecriteria en door het alternatief dat geboden is voor de DSM-IV classificatie die voor indicatie vereist is. De minister geeft aan dat door de objectieve indicatiecriteria en de mogelijkheid voor plaatsing binnen het regulier onderwijs een nieuwe doelgroep is aangeboord, namelijk de leerlingen met een stoornis binnen het autistisch spectrum. Zij maken inmiddels 45% van de totale doelgroep binnen cluster 4 uit. Welk percentage van deze leerlingen met PDD-Nos, syndroom van Asperger of een autistische stoornis, is daadwerkelijk geplaatst op een REC-school, willen de leden weten. De leden vragen of het plaatsen van deze leerlingen samen met leerlingen met andere gedragsstoornissen niet tot extra problemen leidt. Zou er, met name voor de gemiddeld- en bovengemiddeld begaafde leerlingen met een autistische stoornis, niet gekomen moeten worden tot plaatsing binnen het reguliere onderwijs, mogelijk in aangepaste setting, willen de leden weten. De doelgroep leerlingen met een stoornis in het autistisch spectrum is met name de dupe van het ontbreken van een diplomalijn binnen het vso van cluster 4. De minister heeft in een eerder overleg toegezegd te gaan werken aan diplomalijnen voor cluster 4. Wanneer kan een hoogbegaafde leerling met een autistische stoornis ook in Limburg en in Groningen een VWO-diploma behalen binnen het REC, zo vragen de aan het woord zijnde leden.

De leden van de PvdA-fractie merken op dat de minister een aantal rapportages opnoemt die verwacht kunnen worden van de Landelijke Commissie Toezicht Indicatiestelling (LCTI). De leden van deze fractie wensen eveneens inzicht te verkrijgen in de omvang van de onderzoekswachtlijsten, aangezien uit een inventarisatie van cluster 4 blijkt dat er meer dan 2000 leerlingen op de onderzoekswachtlijst staan. Voorts wensen de leden inzicht te verkrijgen in de organisatie van het voortraject. De leden hebben reeds bij het algemeen overleg over de vijfde voortgangsrapportage (Kamerstuk 27 728, nr.68) gepleit voor het van toepassing verklaren van de redelijke termijn (volgens de Algemene Wet Bestuursrecht) op het gehele traject. Permanente Commissies Leerlingenzorg (PCL) in het primair onderwijs halen die termijn met gemak. Ook wensen de leden inzicht te krijgen in de inzet van de Commissies van Begeleiding (CvB). De leden bereiken signalen dat de totale inzet van die commissie wordt besteed aan onderzoek. Voor begeleiding van docenten is derhalve geen tijd meer beschikbaar. Acht de minister dit niet een onaanvaardbare inbreuk op de kwaliteitsontwikkeling in het onderwijs aan de kwetsbare kinderen in het (v)so, vragen de aan het woord zijnde leden. Daarnaast willen de leden inzicht verkrijgen in de totale kosten van de indicatiestelling. Voorts willen de leden weten of de minister voortzetting van het totale systeem van indicatiestelling nog wel opportuun acht nu blijkt dat er slecht 3% negatief wordt beschikt. Was dat niet in midden jaren negentig eveneens het geval met de Regionale Verwijzingscommissies (RVC's) die toen nog de indicatiestelling WSNS verzorgden, zo vragen de leden. Zijn juist mede om die reden de RVC's vervolgens weer afgeschaft, willen zij weten.
Vervolgens merken de leden op dat gemeld wordt dat leerlingen ook een observatieplaatsing kunnen krijgen. De leden vragen of de minister kan uiteenzetten hoe deze leerlingen bekostigd worden. Daarnaast vragen zij of in verband hiermee eveneens kan worden aangeven op welke wijze de minister invulling geeft aan het gestelde in artikel 117 lid 6, Wet op de expertisecentra. De aan het woord zijnde leden merken op dat toen de LGF werd ingevoerd, het uitgangspunt was dat een kwart van de leer-

lingen uit het speciaal onderwijs in het regulier onderwijs zou terecht kunnen. Uit de bijlagen bij de rapportage blijkt nu dat de wachtlijsten en het speciaal onderwijs weer een forse groei doormaken. Dit blijkt in het bijzonder bij het onderwijs aan zeer moeilijk opvoedbare kinderen (zmok). Hoe verhoudt dit zich tot de uitspraken van de minister dat zij vasthoudt aan de uitgangspunten van WSNS, zo vragen voornoemde leden. Met grote bezorgdheid hebben de leden van deze fractie kennisgenomen van de criteria voor esm-kinderen Deze criteria zijn zo streng gesteld dat een grote groep esm-kinderen niet geïndiceerd kan worden, terwijl er wel ernstige spraak- en taalstoornissen aanwezig zijn. Veel kinderen die een taal/spraak/leer-achterstand hebben, zitten in het regulier onderwijs en hebben ambulante begeleiding vanuit cluster 2. Dit geldt ook voor veel autisme spectrum stoornissen (ASS)-leerlingen. Deze begeleiding is vaak goed voor het kind, maar toch komen veel kinderen niet meer in aanmerking voor de ambulante begeleiding, waardoor het vervolgens weer bergafwaarts gaat. ASS-leerlingen krijgen ook heel vaak afwijzingen voor cluster 2 en krijgen wel een indicatie voor cluster 4, maar daar horen ze niet thuis. De leden van deze fractie zijn van mening dat er teveel naar cijfers en te weinig naar het kind wordt gekeken. Heeft de minister deze verhalen van ambulante begeleiders in cluster 2 ook vernomen, en hoe wil de minister dit oplossen, zo vragen zij.
Daarnaast willen de aan het woord zijnde leden weten welke opvatting de minister heeft over de eenvoudige en complexe indicatiestelling in relatie tot de – voor alle schoolsoorten en clusters – gelijke bekostiging. Zij vragen of de minister meer inzicht kan verschaffen in de tijdsbesteding van voortraject en Commissie van Indicatiestelling (CvI). Ook willen zij weten of het op grond daarvan niet verstandiger is om aan een gedifferentieerde bekostiging te werken. Tenslotte vragen de leden of de minister inzicht kan verschaffen in de toereikendheid van de bekostiging die de REC's ontvangen voor de indicatiestelling.

De leden van de VVD-fractie vragen zich af hoe de rolverdeling tussen LCTI, de Inspectie en de REC's is georganiseerd. Vertoont deze verdeling een overlap of zijn er juist gaten? De leden ontvangen graag een toelichting van de minister hierop. De organisatie en uitvoering van de indicatiestelling, zo schrijft de minister, wordt door de REC's op zeer verschillende wijze ingevuld. Zo zijn er grote verschillen in organisatie, bestuur, en efficiëntie. De leden van voornoemde fractie vragen of hier standaardisatie mogelijk is.

De leden van de SP-fractie vragen de minister of de toelichting van de afwijzingen van de LCTI verbeterd is, omdat de federatie van Oudervereningen in februari 2004 nog meende dat eenderde van de toelichtingen bij afwijzingen twijfelachtig of onvoldoende was.
De minister geeft aan dat de LCTI nauwelijks zicht heeft op de dossiers die nog in procedure zijn bij het CvI. Kan de minister uitleggen wat dit impliceert?

Inspectie

De leden van de PvdA-fractie merken op dat de minister spreekt over een onderwijskundig rapport van de scholen voor voortgezet onderwijs. De leden van deze fractie vragen of de minister kan aangeven op welke wettelijke basis een onderwijskundig rapport voor het voortgezet onderwijs is gebaseerd. En indien deze wettelijke basis ontbreekt, vernemen de leden graag wat de minister hieraan gaat doen.

Signalen uit de samenleving

Gaarne wensen de leden van de PvdA-fractie helder inzicht te verkrijgen in

de wijze waarop de minister oplossingen creëert voor «al die signalen uit de samenleving»?

Herindicatie

De leden van de fractie van de ChristenUnie merken op dat de minister aangeeft dat de maatregelen die in het Algemeen Overleg van 19 februari 2004 (Kamerstuk 27 728, nr. 68) zijn besproken de onnodige bureaucratie uit de indicatiestelling hebben verwijderd, waardoor vooral de herindicatie sterk vereenvoudigd is. Kan de minister aangeven waarop de aanname van de effectiviteit van deze maatregelen gebaseerd is, zo vragen de leden van deze fractie. De minister stelt dat, wanneer een leerling goed wordt gevolgd, de extra kosten voor herindicatie alleen gelegen zijn in één besluitvormingsmoment van een CvI. Echter, het goed volgen van een leerling bestaat uit testen, hertesten, ouders begeleiden, informeren, dossiers onderhouden. De leden van deze fractie vragen of de minister erkent dat daarmee herindicatie een breder proces is dan alleen één besluitvormingsmoment van een CvI. Over het besluitvormingsmoment met betrekking tot de herindicatie vragen de leden of dit niet beter bij de CVB's kan liggen. Aangezien in de CVB's professionele krachten werken met landelijke objectieve criteria. Dit kan bovendien veel bureaucratie besparen. De leden ontvangen graag een reactie van de minister op dit punt.

Evaluatie van het eerste jaar LGF-indicatiestelling

De leden van de CDA-fractie krijgen veel signalen over wachtlijsten binnen het REC, met name voor toelating binnen cluster 4. In de brief meldt de minister dat er ongeveer 30 000 leerlingen zijn aangemeld voor indicatie en dat er op 23 juli 2004 16 769 beschikkingen waren afgegeven. Waar zijn die ruim 13 000 leerlingen die nog geen beschikking hebben op dit moment; zitten zij op school, zitten ze thuis of erger nog lopen ze over straat, vragen de leden. In het afgelopen schooljaar zijn 8872 residentiële plaatsen toegekend aan leerlingen die tijdelijk geplaatst worden binnen een residentiële setting. De leerlingen komen uit, en moeten terug naar een niet-residentiële setting. Graag vernemen de leden van deze fractie in hoeverre leerlingen direct geplaatst kunnen worden binnen een schoolsetting als zij uit de residentiële setting komen. Juist voor deze groep zou het funest zijn als zij een periode thuis komen te zitten, stellen de aan het woord zijnde leden. De minister geeft aan dat uit onderzoek blijkt dat een groot aantal van de 8872 plaatsen niet bezet is en dat er een audit uitgevoerd zal worden naar de oorzaken van deze lege plaatsen. De voornoemde leden stellen de minister voor om in het kader van de «JONG-aanpak» in samenspraak met de minister van Justitie en de staatssecretaris van Volksgezondheid Welzijn en Sport te bezien of deze leegstand ook terug te vinden is in de residentiële 24-uurplaatsen, omdat het deze leden zou bevreemden dat wel de onderwijsplek leeg is maar niet de verblijfsplek.

De leden van de PvdA-fractie merken op dat de minister een aantal residentiële plaatsen aangeeft van 8872. Zij vernemen graag welke verwachtingen er bij de minister waren over het aantal en of dit aantal aanleiding geeft om de mogelijkheid voor residentiële plaatsen ter discussie te stellen.
Voorts wijzen de leden op de constatering van de minister met betrekking tot een enorme groei van het zmok-onderwijs cluster 4. De autistische kinderen en kinderen met aan autisme verwante stoornissen voelen zich vaak niet op hun «plek». Veel autistische leerlingen hebben weliswaar gedragsproblemen, maar hebben lang niet altijd leerproblemen. De meeste zmok-scholen bieden slechts onderwijs tot en met vmbo-niveau.

Zodoende geldt ook voor deze groep leerlingen dat ze gaan onderpresteren en niet op de juiste plek zitten. Daarnaast veroorzaakt de grote hoeveelheid aan prikkels in het zmok-onderwijs onder andere een concentratie-probleem bij vele autistische leerlingen. De leden van deze fractie zijn van mening dat kleine structuurgroepen in veel gevallen een veel betere oplossing zouden zijn, maar door wachtlijsten en andere plaatsingsproblemen is dit in de praktijk helaas niet vaak mogelijk. Welke consequenties verbindt de minister aan deze overwegingen, zo vragen de leden. Daarnaast merken de leden op dat de minister wederom gesprekken voert met REC's, schoolbesturen en de WEC-raad over de problematiek «autisten». De leden vragen of de minister kan aangeven wat de strekking is van deze gesprekken, welke doelstellingen zij heeft met deze gesprekken en welke resultaten zij eigenlijk verwacht.
Voorts vragen de leden van voornoemde fractie vanuit welke visie de minister de bestuurlijke organisatie aan de gaat orde stellen. Vanuit het verleden hebben de leden de indruk dat dit onderwerp erg controversieel was. Zij willen graag weten of de minister inmiddels opnieuw in overleg is met – met name – de besturenorganisaties over dit onderwerp. Daarnaast vragen de leden of de minister van opvatting is dat deze bestuurlijke organisatie aan een aantal criteria zou moeten voldoen. Indien dit het geval is, dan vernemen de leden graag welke dit zijn. Indien dit niet het geval is, dan willen de leden graag weten of de minister niet van opvatting is dat – gezien de vele verschillen in uitvoering – enkele criteria noodzakelijk zijn.
Vervolgens vragen de leden of de minister van opvatting is dat er voldoende bekendheid is gegeven aan het bestaan en de rol van de Advies Commissie Toelating en Begeleiding (ACTB). Hoe controleert de minister of schoolbesturen bij weigering van een leerling het verplichte advies vragen aan de ACTB, zo vragen de aan het woord zijnde leden. Ook willen de leden weten hoeveel zaken bij de consulenten en het ACTB worden aangemeld, maar niet in behandeling genomen. Is het juist dat het ACTB of de ACTB-consulenten zaken niet in behandeling nemen indien het een leerling betreft die op een school is geplaatst, ook al is dit niet de school die ouders prefereren, zo willen de leden weten. Tevens vernemen de leden graag hoe in zijn algemeenheid gecontroleerd wordt of ouders werkelijk keuzevrijheid hebben bij het zoeken van een school indien het gaat om leerlingen met een rugzakindicatie?

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen de minister of de criteria voor de populatie ASS-leerlingen kunnen worden verlaagd. Er bestaat behoefte om de populatie ASS-leerlingen en met een IQ minder dan 85 ook plek te bieden binnen cluster 3. Daarmee zou het percentage beredeneerde afwijkingen voor leerlingen met ASS verlaagd kunnen worden, zo stellen deze leden.

2. Het (voortgezet) speciaal onderwijs en de REC's

Bekostiging ambulante begeleiding

De leden van de CDA-fractie willen de minister complimenteren met het feit dat ze het grote probleem van de bekostiging van de ambulante begeleiding heeft opgelost. De toezegging, door de minister gedaan tijdens AO in juni 2004 (Kamerstuk 27 728, nr. 74), om met terugwerkende kracht de leerlingen die voor ambulante begeleiding in aanmerking komen en die op 1 oktober 2004 geïndiceerd zijn te bekostigen, wordt door de leden van deze fractie volledig ondersteund. Hierdoor zal ambulante begeleiding en daardoor deelname aan regulier onderwijs voor meer leerlingen toegankelijk zijn en dus tegemoetkomen aan een belangrijke doelstelling van de LGF.

De leden van de PvdA-fractie merken op dat ambulante begeleiding gezien wordt als een hoofddoel van de leerlinggebonden financiering. Daar valt veel voor te zeggen, zo stellen deze leden. De minister schrijft ook dat de omvang van de bekostiging en het aantal leerlingen dat ambulant wordt begeleid beter op elkaar gaan sluiten. Hierbij vragen de leden hoe de minister haar prioriteitstelling en haar optimisme wenst te verenigen met de ontoereikende bekostiging van de huisvesting en de coördinatie van de ambulante begeleiding. Voorts vragen de aan het woord zijnde leden of de minister ook wil ingaan op de meldingen van reguliere scholen en ouders die aangeven dat ze geen ambulante begeleiding krijgen met als argument door expertisecentra dat ze daarvoor onvoldoende geld hebben. Zijn er aanwijzingen dat de bekostiging per leerling in een aantal schoolsoorten onvoldoende is, dat het althans reden is voor reguliere scholen om leerlingen te weigeren, willen de leden van deze fractie weten.

De leden van de SP-fractie menen dat de noodzakelijke ambulante begeleiding nog steeds ernstig tekort schiet en constateren dat de minister aangeeft over onvoldoende middelen te beschikken om de T-1 bekostiging om te zetten in een T-bekostiging. De leden ontvangen graag een reactie van de minister hierop.

3. Het regulier onderwijs

De leden van de PvdA-fractie wijzen op het overzicht van het aantal leerlingen in het regulier onderwijs. Zij vragen of het juist is dat deze aantallen duidelijk minder zijn dan de circa 13 000 leerlingen die in het primair- en voortgezet onderwijs met de voorloper van de Rugzak geïntegreerd waren.

4. Onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen

De leden van de PvdA-fractie waarderen dat de minister het door het onderwijsveld en de WEC-raad geïnitieerde traject «Kwaliteit in specialiteit» in werking heeft gezet. Zijn de leden correct geïnformeerd dat dit project met dergelijke ambitieuze doelstellingen moet werken met een budget van 600 000 euro? Als dat vergeleken wordt met de budgetten van bijvoorbeeld Weer Samen Naar School+ en kwaliteit leerlingenzorg in vmbo en praktijkonderwijs, is er dan niet sprake van zeer scheve verhoudingen, willen de leden weten.

De leden van de VVD-fractie wijzen op het feit dat de minister in haar brief stelt dat zij de tijd rijp acht om de verantwoordelijkheid aan het onderwijsveld over te dragen. De leden van deze fractie zijn, zoals bekend, een voorstander van verruiming van de autonomie, maar zouden in dit geval wel graag een toelichting van de minister krijgen op de uitvoering van deze overdracht. Wat verstaat de minister hier concreet onder, zo vragen de leden.

5. Wachtlijsten en thuiszitters

De leden van de PvdA-fractie wachten al geruime tijd op de rapportage over de wachtlijsten. Deze zou in september worden gestuurd. De minister slaagt er hiermee in om aan het begrip «wachten» een geheel nieuwe dimensie te geven. Ondertussen krijgen de betrokkenen in het veld het idee dat zij in een kafkaëske toestand terechtkomen. Een eigen kleine inventarisatie door de leden van deze fractie bij 8 van de 14 «cluster-4»-REC's is gebleken dat er 250 leerlingen op een plaatsingslijst staan en 1602 op een onderzoekslijst. Ook individuele gevallen komen telkens aan de orde, zoals het geval van een Zwolse jongen, waarover de leden

vragen hebben gesteld (Aanhangsel bij de Handelingen 2324, ontvangen 16 september 2004). Ook de media brengen telkens berichten onder de aandacht, waaruit blijkt hoe ernstige vormen de problematiek aanneemt. Hoe komt het dat de minister zoveel moeite heeft om de werkelijkheid in kaart te brengen, terwijl de leden van deze fractie en de media steeds heel duidelijke aanwijzingen krijgen over de aard en omvang. Moeten de leden vrezen dat de minister iets wil verhullen, zo vragen zij. De minister lijkt hier en daar bereid om pleisters te plakken op open wonden, maar een visie op een aanpak van de problematiek moeten zij helaas nog altijd node missen, stellen de leden.
Vervolgens merken de leden van voornoemde fractie op dat in de rapportage en onderzoek een accent ligt op thuiszitters. De minister laat onderzoek doen naar de thuiszitters die bekend zijn bij de scholen voor (v)so. Nu zal thuiszitproblematiek ook voorkomen bij leerlingen in het reguliere onderwijs, die extra zorg zouden nodig hebben via leerweg ondersteunend onderwijs (LWOO). Hoe garandeert de minister dat deze groep aan zijn trekken komt, willen de leden weten. Daarnaast komt het veel voor dat leerlingen (tijdelijk) op een niet adequate vorm van onderwijs zijn geplaatst en moeten wachten totdat er eindelijk plaats is. Hoogbegaafde kinderen zitten vaak niet op de juiste plek. Doordat docenten te weinig ervaring met, en te weinig kennis van hoogbegaafdheid hebben, gaan deze kinderen veelal onderpresteren. Veel hoogbegaafde kinderen werken/leren zodoende onder hun niveau. Veel hoogbegaafde jongens/meisjes zitten bijvoorbeeld op het vmbo, terwijl ze daar niet thuis horen, wanneer het gaat om hun leervermogen. De leden van deze fractie vinden dat het onderwijs te zeer wordt afgestemd op de gemiddelde leerling en er daardoor teveel leerlingen tussen de wal en het schip geraken. Zij menen dat indien er begeleiding zou zijn voor deze kinderen, dat zij zich veel meer op hun plek zouden voelen en onderwijs op hun eigen niveau zouden krijgen. Wanneer wil de minister hieraan iets gaan doen, vragen de aan het woord zijnde leden. Ook willen zij weten hoe lang er moet worden gewacht op haar daden.
Voorts merken de leden op dat in het rapport vermeld staat dat er wachtlijsten zijn voor leerlingen die indicatie nodig hebben, om de Rugzak zeker te stellen zodat plaatsing voor het «komend» schooljaar kan worden gerealiseerd. De minister vindt dit een kwalijke zaak. De leden van deze fractie hebben dit herhaaldelijk aan de orde gesteld. Zij hebben erop aangedrongen dat eventueel overleg zo tijdig mogelijk plaatsvindt, zodat het beleid voor de aanvang van het nieuwe schooljaar bekend is (Kamerstuk 27 728, nr. 68). Wat wil de minister doen om deze wachtlijsten weg te werken en heeft dit ook prioriteit, vragen de aan het woord zijnde leden.
De minister meldt dat er gesprekken worden gevoerd over de huisvesting. De leden van deze fractie vernemen graag of de minister met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) ook gesprekken voert over deze materie. Zij vragen of de minister kan aangeven wat de strekking is van deze gesprekken, welke doelstellingen de minister heeft met deze gesprekken en welke resultaten zij eigenlijk verwacht?

De leden van de VVD-fractie merken op dat de minister met betrekking tot de huisvestingsproblematiek terecht wijst op de evidente rol van de gemeenten hierin. De leden zijn zich bewust van deze gemeentelijke rol en onderschrijven die, maar vinden ook dat waar de gemeentelijke problematiek de kwaliteit van het onderwijs raakt, de minister ook een verantwoordelijkheid heeft. De leden vernemen graag de zienswijze van de minister hierop.
Daarnaast willen de leden de problematiek van de thuiszitters aan de orde stellen. Is in deze een meer gerichte aanpak nodig volgens de minister? Zouden de, in de brief genoemde, onderwijsconsulenten daar een (grotere) rol in kunnen of moeten krijgen? De leden ontvangen graag een toelichting van de minister op deze problematiek en haar beleid daarop.

De leden van de SP-fractie constateren dat er nog steeds thuiszitters en de wachtlijsten zijn. Zij vragen de minister wat er concreet ondernomen is aan het wegwerken van de wachtlijsten sinds de vorige voortgangsrapportage en wat de oorzaken en de gevolgen zijn van het feit dat er nog steeds kinderen thuis zitten?

6. Afstemming onderwijs/zorg

Samenwerkingstrajecten KDC-cluster 3

De leden van de PvdA-fractie wijzen er op dat het beeld in de voortgangsrapportage van meervoudig gehandicapte kinderen in het kader van de samenwerkingstrajecten KinderDagCentrum (KDC)-cluster 3 niet strookt met de huidige praktijk. Wat dit betreft willen de leden een concreet geval voorleggen. Per 1 augustus 2004 zijn de samenwerkingstrajecten tussen het KDC De Doggersbank te Apeldoorn en de scholen volledig beëindigd. De ernstig meervoudige gehandicapte kinderen zijn achtergebleven op het KDC zonder onderwijskundige begeleiding. Mede doordat de schoolvoorbereidende groepen van het KDC zijn verdwenen en het KDC enkel de kinderen overhoudt met een hoge zorgzwaarte (omzet gedaald, kosten blijven gelijk) krijgt het KDC nu ook te maken met een structureel tekort. Door de bezuinigingen zal de kwaliteit van zorg afnemen. Laat de minister dit allemaal zomaar gebeuren, of ziet zij direct of indirect ook een rol voor zich weggelegd, zo vragen de aan het woord zijnde leden. De leden hebben vernomen dat er over de KDC-projecten geen gesprekken meer worden gevoerd en dat de projecten een langzame dood sterven. Zij vernemen graag of deze informatie correct is.
Voorts wijzen de leden er op dat de minister aangeeft dat het overleg over de overheveling van de REA-hulpmiddelen (Wet op de reïntegratie van arbeidsgehandicapten) naar Onderwijs in een volgende fase is. Kan de minister de leden nader informeren over deze gesprekken die u voert, vragen zij. Ook willen de leden weten wat hierbij de planning is van de minister en wat haar intenties zijn.

7. Evaluatie LGF

De leden van de PvdA-fractie verzoeken de minister bij de genoemde evaluatie eind 2004 ook de zorgstructuur van het voortgezet onderwijs te betrekken. Kan de minister deze leden uitleggen waarom zij dit eventueel niet zou willen, omdat er toch vele relaties liggen, met name als het gaat om trajecten van diplomering, symbiose, stage en arbeidstoeleiding?
Vervolgens wijzen de leden op de memorie van toelichting bij de Wijziging van de Wet op de expertisecentra, de Wet op het primair onderwijs en de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met de invoering van een leerlinggebonden financiering en de vorming van regionale expertisecentra (Kamerstuk 27 728, nr. 3, p. 22) waar staat dat in eerste instantie wordt geëvalueerd of de doelgroep voor de LGF op een zorgvuldige wijze kan worden afgebakend met behulp van de systematiek van de indicatiestelling. In de tweede plaats wordt geëvalueerd of de omvang van de LGF adequaat is, met name voor de opvang van leerlingen in het reguliere onderwijs. Van begin af aan is in de discussie over LGF de vraag gesteld of een differentiatie in omvang van de budgetten binnen een onderwijssoort gewenst en mogelijk is. In dit verband wordt wel gesproken over staffeling van de LGF. Kan de minister aangeven wat de stand van zaken is met betrekking tot de opvang van leerlingen in het reguliere onderwijs en de differentiatie in omvang van de budgetten binnen een onderwijssoort? Acht de minister een dergelijke staffeling mogelijk en wenselijk, zo vragen de aan het woord zijnde leden. Ook vragen de leden van deze fractie of de minister kan toelichten wat precies bedoeld wordt met een «witte procedure».

II Reactie van de minister

De leden van de CDA-fractie, en de leden van de VVD-fractie, de SP-fractie en de fractie van de ChristenUnie hebben met belangstelling kennis genomen van de zesde voortgangsrapportage. De vragen van de leden zal ik hierna beantwoorden. Terecht verwijzen de leden van de CDA-fractie en de fractie van de ChristenUnie naar de evaluatie die de Kamer in december a.s. zal ontvangen. Daarin zal op basis van betere gegevens nagegaan kunnen worden hoe het LGF-stelsel functioneert, welke knelpunten zich daarin voordoen en wat daarvan de oorzaken zijn. Die gegevens zijn nu nog niet volledig beschikbaar.
De leden van de PvdA-fractie zijn zeer teleurgesteld in de zesde voortgangsrapportage omdat deze onvoldoende informatie geeft en vele vragen niet beantwoordt. Waar echter belangrijke informatie op dit moment ontbreekt, kan niet anders dan doorverwezen worden naar voor december aangekondigde evaluatie. Intussen is wel het inspectieonderzoek naar wachtlijsten en thuiszitters afgerond. Het rapport hierover is bij deze beantwoording van de vragen gevoegd. Over de uitkomsten wat betreft het aantal thuiszitters is de Kamer reeds geïnformeerd in de zesde voortgangsrapportage. Wat betreft de wachtlijsten concludeert de inspectie dat het aantal leerlingen op een plaatsingslijst op 16 januari 2004 is gedaald ten opzichte van vorige jaar. Dat geldt ook voor het aantal leerlingen op een onderzoekslijst. Waar mogelijk zal ik hierna al ingaan op deze uitkomsten. De onderzoeksresultaten zullen echter ook terugkomen in de evaluatie van december en dan in samenhang met andere onderzoeksresultaten worden geanalyseerd.

Wat betreft de concrete vragen van de leden van de PvdAfractie in de inleiding kan het volgende geantwoord worden. Deze leden willen weten op welke praktijkproblemen ervaren worden en welke de gekozen oplossingen zijn.
In de inleiding van de Zesde voortgangsrapportage LGF is aangegeven dat de problemen die worden ervaren voornamelijk betrekking hebben op de indicatiestelling en de bekostiging van de ambulante begeleiding. Ten aanzien van de gekozen oplossingen op het gebied van de indicatiestelling zou ik willen verwijzen naar het Algemeen Overleg op 19 februari 2004 waarin de vereenvoudigingen in de indicatiestelling zijn besproken. Deze vereenvoudigingen zijn verwerkt in de Regeling indicatiecriteria en aanmeldingsformulier leerlinggebonden financiering die u bij brief van 5 maart 2004 (Kamerstukken II 2003/2004, 27 728/ 28 819, nr 67) is toegestuurd. De oplossing die gekozen is voor de knelpunten met betrekking tot de bekostiging van de ambulante begeleiding staan beschreven in hoofdstuk 2 van de voortgangsrapportage (p. 11).

Het artikel in «Plein Primair», waar de leden van de PvdA-fractie een beleidsreactie op vragen, is geschreven naar aanleiding van het onderzoek naar de leerlingstromen tussen het basisonderwijs, het speciaal basis onderwijs en het speciaal onderwijs. Dit onderzoek, uitgevoerd door de heer Smeets van het ITS maakt onderdeel uit van het evaluatieprogramma samenhangende zorgtrajecten. In de brief die u op 28 september jl. is toegestuurd, is aangegeven dat de evaluatierapporten worden toegestuurd zodra deze beschikbaar zijn. De beleidsreactie op de verschillende rapporten wordt u begin december toegestuurd. In deze beleidsreactie zal ook nader worden ingaan op het onderzoek naar de leerlingstromen.

In reactie op de wens van de leden van de PvdA-fractie om geïnformeerd te worden over de toezegging ten aanzien van de bekostiging van de nevenvestigingen kan ik u het volgende mededelen. Zoals de leden aangeven is in het overleg met de Eerste Kamer over het wetsvoorstel

LGF toegezegd dat, indien door het terugdringen van de bureaucratie in de indicatiestelling (doordat er efficiënter gewerkt kan worden) middelen vrijvallen binnen het financieel kader LGF, ik deze middelen zou willen reserveren voor de bekostiging van de nevenvestigingen. De bureaucratie is door de vereenvoudigingen in de indicatiestelling teruggedrongen, maar daar staat tegenover dat er door het groeiend aantal indicaties geen sprake is van vrijval van middelen. De vereenvoudigingen in de bekostiging van het (v)so die worden voorgesteld in het kader van de invoering van lumpsumfinanciering bieden echter wel uitzicht op verbetering van de bekostiging van nevenvestigingen. Scholen met veel leerlingen, en dat zijn vaak scholen met nevenvestigingen hebben last van de aftoppingen voor directie en conciërge in de huidige bekostigingssystematiek. Immers, bij de inrichting van nevenvestigingen is vaak juist behoefte aan extra management en conciërge Deze aftoppingen komen te vervallen.

De leden van dezelfde fractie hebben veel klachten ontvangen over de uitvoering van de bekostiging en zij hebben vernomen dat het voor schoolbesturen praktisch onmogelijk is om de beschikkingen van Cfi te controleren. De leden vragen of dit klopt.
In de Zesde voortgangsrapportage is de van oudsher complexe systematiek beschreven op grond waarvan de bekostiging in het (v)so wordt vastgesteld. Met de invoering van LGF is hierin een aantal vereenvoudigingen aangebracht. Het controleren van de bekostiging is gelet hierop dan ook iets eenvoudiger geworden. De formatieoverzichten die de scholen ontvangen zijn door de wijzigingen in de bekostiging wel veranderd. Daarnaast geldt dat dit jaar nog een aantal overgangsregelingen van toepassing is. Bij het berekenen van de bekostiging dienen de scholen deze overgangsregelingen te betrekken. Tot slot geldt dat in de Zesde voortgangsrapportage is gemeld dat de wijzigingen in de bekostigingssystemen in eerste instantie niet allemaal goed zijn verwerkt. Intussen zijn de fouten hersteld. Al met al kan ik mij voorstellen dat dit het berekenen van de formatie heeft gecompliceerd. Overigens kunnen scholen die moeite hebben met het narekenen of de onderbouwing van de bekostiging dagelijks contact opnemen met het informatiecentrum van Cfi.

1. Indicatiestelling

De leden van de PvdA-fractie vragen of de positie van ouders met de nieuwe wijze van indicatiestelling niet verzwakt is in plaats van versterkt gezien de stroom mailtjes van ouders over wachtlijsten en slechte begeleiding.
In de zesde voortgangsrapportage is gesteld dat de onafhankelijke indicatiestelling de positie van ouders versterkt bij de indicatiestelling, omdat de indicatiestelling niet gebeurt door een belanghebbende, namelijk de school voor (voortgezet) speciaal onderwijs, maar door een onafhankelijke commissie, de CvI. Ook de keuze van de school na indicatie ligt bij de ouders, omdat de indicatie landelijk geldend is.
Bij de uitvoering van de indicatiestelling doen zich in de praktijk problemen voor. Door de vereenvoudiging van de indicatiestelling is een structurele oorzaak van deze problemen grotendeels weggenomen. De inzet is om op basis van de komende evaluatie verdere vereenvoudigingen en verbeteringen in de indicatiestelling door te voeren. Het blijkt dat er ook door andere, regionaal bepaalde oorzaken problemen kunnen ontstaan. Als voorbeeld noem ik de situatie in oostelijk Noord Brabant waar veel klachten vandaan komen omdat het REC cluster 4, om financiële redenen heeft besloten tot een stop in de indicatiestelling. In de beantwoording van de leden van de PvdA-fractie over de kosten van de indicatiestelling kom ik op deze casus terug. Hierover zijn door de Kamer apart vragen gesteld. Een belangrijke oorzaak hier is dat door het REC en de scholen te weinig middelen worden ingezet om de indicatiestelling uit

te voeren. Over zulke regionaal bepaalde problemen wordt contact opgenomen met de betrokkenen door de LCTI of het ministerie. In het agenda-overleg en het overleg met de WEC-raad worden dergelijke regionale knelpunten besproken.

De leden van de PvdA-fractie willen graag meer weten van de gesprekken die worden gevoerd met de WEC-raad.
De WEC-raad is een vereniging waarin de (clusters van) scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs en de REC's zijn vertegenwoordigd. De vereniging wordt door de leden zelf in stand gehouden. De middelen waarover de WEC-raad beschikt worden door de leden beschikbaar gesteld. Binnen de vereniging overleggen de leden over de ontwikkelingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs. Ervaringen worden uitgewisseld zowel specifiek voor de afzonderlijke clusters als voor de gehele sector. Dit vormt ook de basis voor de ontwikkeling van het in de voortgangsrapportage genoemde model van kengetallen. Op basis van deze kengetallen kunnen REC's hun prestaties o.a. wat betreft de indicatiestelling onderling vergelijkbaar maken en nagaan waardoor verschillen ontstaan en welke verbeteringen mogelijk zijn. De WEC-raad bestaat pas zeer kort. In hoeverre het mogelijk is om vanuit het ministerie resultaatgerichte afspraken te maken valt op dit moment nog niet te zeggen. De WEC-raad heeft aangekondigd binnenkort een zogenaamd bedrijfsplan publiek te maken. Daaruit zal blijken welke ambities de WEC-raad heeft op het punt van de belangenbehartiging en welke rol de raad precies kan spelen bij de oplossing van problemen als die rond de indicatiestelling. De belangenbehartiging van de WEC-raad zal in elk geval beperkt zijn tot het (voortgezet) speciaal onderwijs. De traditionele organisaties voor bestuur, management en personeel vertegenwoordigen in het primair onderwijs de belangen van besturen, management en personeel van zowel basisscholen, speciale basisscholen als scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs. In het agenda-overleg zijn zowel deze traditionele organisaties als de WEC-raad vertegenwoordigd. Daarnaast nemen ook de ouderorganisaties in dit overleg deel.

De leden van de VVD-fractie waarderen de vereenvoudigingen die in de indicatiestelling zijn aangebracht, maar zijn van mening dat nog steeds geldt dat elk kind dat thuis zit of op een verkeerde plek, of niet bekostigd wordt er één teveel is. De leden verzoeken om een reactie hierop, waarbij wordt aangegeven hoe in de toekomst dit probleem effectiever aangepakt kan worden.
In de organisatie van de indicatiestelling is al het nodige verbeterd waardoor de bureaucratie is verminderd. De LCTI voert op dit moment een systematische evaluatie uit van het eerste schooljaar (2003/04) waarin de indicatiestelling is uitgevoerd. De rapportage hierover zal in december a.s. beschikbaar komen.

De leden van de SP-fractie vragen of de landelijke criteria nu aangepast zijn zodat deze minder streng en rigide zijn en deze nu ook soepeler verloopt. Ook willen de leden weten of er nu minder leerlingen tussen wal en schip vallen.
De eerste indrukken zijn inderdaad dat de indicatie soepeler verloopt nu onnodige bureaucratie verwijderd is. Onderzoek dat niet strikt noodzakelijk is voor zowel de indicatie als de herindicatie wordt niet meer gevraagd. Dit scheelt veel werk en tijd. De indicatie kan nu sneller worden uitgevoerd. De doorlooptijd van de indicatiestelling wordt korter waardoor de leerlingen eerder op de goede plek in het onderwijs terecht komen. De criteria zelf zijn echter nog niet aangepast. Pas op basis van de evaluatie door de LCTI waarvan de resultaten in december van dit jaar beschikbaar komen zal blijken of de criteria bijstelling behoeven bijvoorbeeld omdat er kinderen tussen de wal en het schip vallen.

LCTI

De leden van de CDA-fractie vinden het hoge aantal beredeneerde afwijkingen binnen cluster 2 voor leerlingen met ernstige spraakmoeilijkheden en binnen cluster 4 voor leerlingen met een gedragsstoornis opvallend. In de voortgangsrapportage wordt aangegeven dat dit voor cluster 2 mogelijk te verklaren is doordat cluster 2 niet beschikt over vso-esm en de leerlingen daarom bij slechthorende kinderen worden geplaatst. De leden vragen of, indien deze verklaring juist is, deze leerlingen daar het juiste onderwijsaanbod krijgen. Indien dit niet het geval is, dan willen de leden weten of dat dan een reden om een vso voor esm-leerlingen in te richten.
De LCTI heeft in haar advies over de criteria in december 2001 aangegeven dat een belangrijke oorzaak van ernstige spraakmoeilijkheden bij leerlingen op latere leeftijd gelegen is in geringe communicatieve redzaamheid of communicatieve incompetentie. Hiervoor heeft het voortgezet speciaal onderwijs aan slechthorenden een passend onderwijsaanbod. Indien de oorzaak gelegen is in sociaal-emotionele problematiek, zullen de leerlingen beter op hun plaats zijn op een school in cluster 4. Er is dan ook geen reden om vso voor esm-leerlingen in te richten. Op dit moment analyseert de LCTI de indicatie-dossiers ook van cluster 2. Mocht de LCTI aanleiding vinden om haar eerdere advies aan te passen dan zal zij dit in de evaluatie-rapporten van dit najaar opnemen.
Uit deze evaluatie-rapporten van de LCTI zal dan ook blijken of leerlingen met ernstige spraakproblemen in het slechthorenden-onderwijs het juiste onderwijsaanbod krijgen.

In de voortgangsrapportage is gemeld dat door de objectieve indicaties en de mogelijkheid voor plaatsing binnen het regulier onderwijs een nieuwe doelgroep is aangeboord, namelijk de leerlingen met een stoornis binnen het autistisch spectrum. Zij maken inmiddels 45% van de totale doelgroep binnen cluster 4 uit. De leden willen weten welk percentage van de leerlingen met PDD-Nos, syndroom van Asperger of een autistische stoornis, daadwerkelijk is geplaatst op een REC-school.
Het is niet bekend welk percentage van de leerlingen met een stoornis in het autistisch spectrum daadwerkelijk is geplaatst op een WEC- school. Uitgangspunt van de leerlinggebonden financiering is de keuzevrijheid van ouders voor speciaal of regulier onderwijs. De LCTI ziet toe op de indicatiestelling en is daarom op de hoogte van de redenen voor indicatie (aard van de stoornis). De LCTI is niet bekend voor welke school (speciaal of regulier) ouders kiezen na indicatie. CfI weet op welke school leerlingen geplaatst zijn op basis van een indicatie voor een onderwijssoort. CfI is echter niet op de hoogte van de stoornissen die achter de indicatie schuilgaan. Ik zal nog nagaan of het landelijk netwerk autisme nadere informatie heeft op dit punt.

Voorts willen de leden weten of er, met name voor de gemiddelden bovengemiddeld begaafde leerlingen met een autistische stoornis, niet gekomen zou moeten worden tot plaatsing binnen het reguliere onderwijs, mogelijk in aangepaste setting.
Zoals gezegd vormt de groep leerlingen met autisme een heterogene groep. Niet alleen de begaafdheid van een individuele leerling, maar vooral de wijze waarop de stoornis zich in het gedrag uit is bepalend voor het antwoord op de vraag waar de leerling het best op zijn plaats is. Voor de ene leerling zal dat zijn het (voortgezet) speciaal onderwijs, voor de andere het reguliere onderwijs. Daarom is het van belang zowel de kwaliteit van het aanbod van het (voortgezet) speciaal onderwijs als de kwaliteit van het aanbod aan leerlingen met autisme in een reguliere setting te bevorderen. Experimenten met zogenaamde trajectklassen, waarbij leerlingen zo veel mogelijk de reguliere lessen volgen, maar bij problemen

terug kunnen vallen op een speciale omgeving (aparte klas binnen het regulier onderwijs) passen binnen dit beleid.

De leden van de CDA-fractie willen ook weten wanneer een hoogbegaafde leerling met een autistische stoornis ook in Limburg en in Groningen een VWO-diploma behalen binnen het REC.
Een van de speerpunten van het in de voortgangsrapportage genoemde project «kwaliteit in specialiteit» is het creëren van een dekkend vso-aanbod. Dekkend in de zin van een goede landelijke spreiding van het aantal voorzieningen en dekkend in de zin van op de verschillende doelgroepen afgestemd inhoudelijk onderwijsaanbod (inclusief diplomagerichte trajecten). Op dit moment kan ik niet exact aangeven wanneer een vso- leerling in Limburg of Groningen een VWO-diploma kan behalen.

De leden van de PvdA-fractie wensen inzicht te verkrijgen in de omvang van de onderzoekswachtlijsten, aangezien uit een inventarisatie van cluster 4 blijkt dat er meer dan 2000 leerlingen op de onderzoekswachtlijst staan. Voorts wensen de leden inzicht te verkrijgen in de organisatie van het voortraject.
Wat betreft de omvang van de onderzoekswachtlijst verwijs ik naar de inspectierapportage wachtlijsten speciaal onderwijs die is bijgevoegd. Zoals gesteld in de zesde voortgangsrapportage bezoekt de inspectie deze maanden de REC's in het kader van het toezicht op de uitvoering van de wettelijke REC-taken. Tijdens deze bezoeken wordt uitdrukkelijk aandacht besteed aan het voortraject van de indicatiestelling. In het verslag van de inspectie zal over de uitvoering van dit voortraject inzicht gegeven worden.

In vervolg op het pleidooi van de PvdA-fractie bij het algemeen overleg over de vijfde voortgangsrapportage (Kamerstuk 27 728, nr. 68) om een redelijke termijn (volgens de AWB) op het gehele indicatietraject van toepassing te verklaren, wensen de leden inzicht te krijgen in de inzet van de Commissies van Begeleiding (CvB).
De AWB-termijnen zijn van toepassing op de beslissingstermijnen van de CvI's. De vertraging komt echter voornamelijk voor in het voortraject. In dit voortraject duurt het soms lang voordat een arts een verklaring afgeeft. In een ander geval zorgt een basisschool voor vertraging met de afronding van een onderwijskundig rapport, of laten de ouders meerdere keren verstek gaan op een intake-gesprek. Het voortraject voorafgaand aan de indicatiestelling valt niet onder de AWB.
De inspectie-bezoeken aan de (v)so-scholen en verschillende evaluatieonderzoeken zullen inzicht geven in (delen van) de werkzaamheden en de inzet van de CvB's. Het is echter niet altijd mogelijk om de werkzaamheden van CvB-leden uit te splitsen naar indicatiestelling en begeleiding. Het diagnostisch onderzoek is nodig voor de indicatiestelling en evenzeer van belang voor de handelingsgerichte diagnostiek waaruit de begeleiding van de leerling en de docent voortkomt. De evaluatie van het handelingsplan is ook bedoeld om de begeleiding voor de volgende periode vast te stellen en als input voor de herindicatie.

De leden bereiken signalen dat de totale inzet van die commissie wordt besteed aan onderzoek. Voor begeleiding van docenten is derhalve geen tijd meer beschikbaar. De leden vragen of ik dit niet een onaanvaardbare inbreuk op de kwaliteitsontwikkeling in het onderwijs aan de kwetsbare kinderen in het (v)so vindt. Daarnaast willen de leden inzicht verkrijgen in de totale kosten van de indicatiestelling.
Zoals gezegd zijn de werkzaamheden voor de indicatiestelling mede van belang voor de begeleiding van leerlingen en docenten. Signalen dat de totale inzet van de commissie opgaat aan onderzoek ken ik niet. Wel is mij bekend dat REC Chiron maar 18% van het budget voor de CvB besteedt

aan indicatiewerkzaamheden. Zelfs als dit REC de gelden ten behoeve van de indicatiestelling verdriedubbelt, zodat de wachtlijsten voor de indicatiestelling weggewerkt kunnen worden, wordt maar de helft van het CvB-budget aan indicatiestelling uitgegeven en blijft er ruimte voor directe begeleidingstaken. Voor de goede orde wijs ik erop dat de voorganger van de commissie voor de begeleiding, de commissie voor onderzoek zowel een onderzoeksals een begeleidingstaak had. Het is dan ook terecht dat een deel van de middelen voor de CvB wordt ingezet voor het toelatingsonderzoek.
Wat betreft de vraag om inzicht in de totale kosten van de indicatiestelling, het volgende.
De REC's worden voor € 158,– per indicatie bekostigd (het aantal indicaties wordt verhoogd met 15% voor indicaties waar de CvI's wel werk aan hebben, maar die niet leiden tot een indicatie). Voor het lopende schooljaar is de bekostiging van de indicatiestelling gebaseerd op de helft van het aantal ingeschreven leerlingen en het aantal ambulant begeleide leerlingen op 1-10-2002/16-01-2003 plus eerder genoemde 15%. In totaal bedraagt de bekostiging van de indicatiestelling ruim € 5.5 mln. Vervolgens is een substantieel deel van de middelen die scholen ontvangen voor de CvB (landelijk bijna 30 miljoen euro) bedoeld voor de (her)indicatiewerkzaamheden. Het totaal aan middelen voor indicatiestelling en begeleiding bedraagt € 35.5 miljoen. Daarnaast wordt voor landelijk taken als toezicht en advies, ondersteunende taken, de bezwaarschriftencommissies per cluster van REC's en de evaluatieonderzoeken ook nog € 2,2 miljoen per jaar uitgegeven.

Voorts willen de leden weten of voortzetting van het totale systeem van indicatiestelling nog wel opportuun is nu blijkt dat er slecht 3% negatief wordt beschikt.
Bij de ontwikkeling en de implementatie van de nieuwe wijze van indicatiestelling is er van uit gegaan dat de direct betrokkenen bij de indicatiestelling, zoals de aanleverende scholen, de zorgsector, de intakepunten van de REC's goed op de hoogte zijn van de criteria van de indicatiestelling. Juist om te voorkomen dat ouders en leerling aan een indicatieprocedure gaan beginnen, waarvan scholen of REC-begeleiders het sterke vermoeden hebben, of op basis van onderzoek zien dat indicatie niet aan de orde is.
Het lage aantal negatieve indicaties kan er ook op wijzen dat het voortraject zorgvuldig wordt gedaan. Het lage aantal negatieve indicaties vormt op zichzelf dan ook geen aanleiding om het indicatiesysteem ter discussie te stellen. In hoeverre het lage percentage negatieve beslissingen al dan niet moet leiden tot een bijstelling van het stelsel wil ik beoordelen op basis van de evaluatie en advisering door de LCTI.

De leden van de PvdA-fractie vragen of dezelfde ontwikkeling zich niet eveneens heeft voorgedaan bij de Regionale Verwijzingscommissies (RVC's) die toen nog de indicatiestelling WSNS verzorgden en dat mede om die reden de RVC's vervolgens weer afgeschaft.
Het is niet zo dat de RVC's zijn afgeschaft omdat het aantal negatieve beschikkingen niet voldoende zou zijn. De RVC's zijn destijds ingesteld om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van het WSNS-beleid op het terrein van de toelating tot het (voormalige) LOM en MLK. Het vormen van samenwerkingsverbanden WSNS was destijds nog in volle gang. Bij de inwerkingtreding van de WPO (1998) is de taak om te beslissen of een leerling toelaatbaar is tot (nu) de speciale school van basisonderwijs van de RVC's overgedragen aan de Permanente Commissie Leerlingenzorg (PCL).

In de voortgangsrapportage is aangegeven dat in 1% van verzoeken om indicatiestelling een observatieplaatsing is geadviseerd. De leden vragen hoe deze leerlingen bekostigd worden.
De school waar de leerling voor de observatieplaatsing stond ingeschreven (en is geteld), bijvoorbeeld de basisschool ontvangt de bekostiging voor de leerling. Dit kan dezelfde school zijn als waar de observatie plaatsvindt maar dit hoeft niet noodzakelijkerwijs zo te zijn.

In antwoord op de vraag van de leden op welke wijze invulling wordt gegeven aan het gestelde in artikel 117 lid 6, Wet op de expertisecentra het volgende.
Uit het taken en functieonderzoek dat ter voorbereiding op de invoering van LGF is uitgevoerd, is gebleken dat scholen voor (v)so een observatiefunctie hebben. Door de wegbereiders LGF is diverse malen getracht te achterhalen wat de omvang van deze functie in formatie is. Dit is echter niet gelukt. Afgesproken is daarom om op grond van de meldingen van de observatieplaatsingen die bij de LCTI binnen komen (op grond van artikel 40a, van de WEC), na te gaan wat de omvang van deze functie is. Vervolgens kan dan worden bepaaldop welke wijze invulling kan worden gegeven aan artikel 117, 6e lid, van de WEC.

Op gemerkt wordt dat toen de LGF werd ingevoerd, het uitgangspunt was dat een kwart van de leerlingen uit het speciaal onderwijs in het regulier onderwijs zou terecht kunnen. Uit de bijlagen bij de rapportage blijkt dat de wachtlijsten en het speciaal onderwijs weer een groei doormaken, met name het onderwijs aan zeer moeilijk opvoedbare kinderen (zmok). Hoe verhoudt dit zich tot de uitspraken dat wordt vastgehouden aan de uitgangspunten van WSNS, zo vragen voornoemde leden.
Voor de invoering van LGF is aangegeven dat naar verwachting een kwart van de leerlingen ingeschreven zou kunnen worden bij het reguliere onderwijs. Hierbij is opgemerkt dat de schatting gebaseerd is op internationale gegevens, die niet één op één toepasbaar zijn op de Nederlandse situatie. Vooruitlopend op de invoering van LGF zaten al ruim 12 000 leerlingen met een handicap in het regulier onderwijs, wat neerkomt op een kleine 20% van het aantal leerlingen met een handicap of stoornis. Onlangs hebben de scholen de telformulieren voor de leerlingtelling 1 oktober 2004 ingestuurd. Op basis van deze gegevens worden de eerste effecten van de invoering van LGF op het percentage geïndiceerde leerlingen dat geplaatst wordt in het regulier onderwijs zichtbaar. Ik verwacht daarover in de evaluatie van december te kunnen rapporteren.

De leden van de PvdA-fractie merken op dat veel kinderen die voor LGF ambulante begeleiding kregen in verband met een taal/spraak/leerachterstand niet meer in aanmerking komen voor ambulante begeleiding. Ook merken de leden van deze fractie op veel ASS-leerlingen een afwijzing ontvangen voor cluster 2 maar wel een indicatie krijgen voor cluster 4. De leden zijn vragen of deze ontwikkelingen bekend zijn en hoe tot oplossing wordt gekomen.
Het is bekend en het was ook vooraf de verwachting (mede op basis van onderzoek door de universiteit van Groningen uit 2000) dat een groep ambulant begeleide leerlingen esm niet aan de criteria zou voldoen. Deze leerlingen ondervinden te weinig belemmering in de onderwijsparticipatie om toekenning van een rugzak te rechtvaardigen. De zorgmiddelen binnen Weer samen naar school (WSNS) zijn beschikbaar voor leerlingen die extra zorg nodig hebben binnen de basisschool.
Of ASS-leerlingen onterecht in cluster 4 terecht komen in plaats van in cluster 2 zal moeten blijken uit het evaluatie-onderzoek van de LCTI dit najaar.

Daarnaast willen de aan het woord zijnde leden willen graag een reactie op de gelijke bekostiging van de indicatiestelling voor alle onderwijssoorten in relatie tot de eenvoudige en complexe indicatiestelling. Ook willen zij inzicht krijgen in de doorlooptijden van de indicatiestelling en willen zij weten of het op grond daarvan niet verstandiger is met een gedifferentieerde bekostiging te gaan werken. De leden willen eveneens weten of de bekostiging die de REC's ontvangen voor de indicatiestelling wel toereikend is.
Bij de ontwikkeling van de indicatiestelling is aangenomen dat alle REC's, en dus alle onderwijssoorten te maken zullen krijgen met de verhouding 80% eenvoudige en 20% complexe indicaties. Uit de evaluatie door de LCTI zal moeten blijken of er onderwijssoorten zijn die sterk afwijken van dit verhoudingsgetal.
De REC's zijn dit voorjaar niet in staat gebleken om de inspectie van kengetallen te voorzien over doorlooptijden van de indicatiestelling. Ik hoop dat de bezoeken aan de REC's die de inspectie sinds de zomer uitvoert alsnog concretere informatie opleveren. Uit de evaluatie door de LCTI zal moeten blijken of er aanleiding isen mogelijkheden zijn om over te gaan op functionele indicatiestelling. Afhankelijk van de uitkomsten zal dit onderzoek dan uitgebreid moeten worden naar de mogelijkheden om over te gaan op differentiatie in de bekostiging en indicatoren opleveren om een systeem van gedifferentieerde bekostiging vorm te geven zonder nieuwe bureaucratie voor de REC's.
In antwoord op vragen van de PvdA-fractie, aan het begin van deze paragraaf ben ik reeds ingegaan op de omvang van de bekostiging van de indicatiestelling. Gelet op de bedragen die gemoeid zijn met de indicatiestelling heb ik geen aanleiding te veronderstellen dat de bekostiging voor de indicatiestelling ontoereikend is.

De leden van de VVD-fractie vragen zich af hoe de rolverdeling tussen LCTI, de Inspectie en de REC's is georganiseerd. Vertoont deze verdeling een overlap of zijn er juist gaten? De leden ontvangen hierop graag een toelichting.

In de WEC is geregeld dat de LCTI toezicht houdt op de uitvoering van de indicatiestelling door de CvI's. Het REC krijgt altijd een afschrift van de bevindingen van de LCTI. In het toezichtskader van de inspectie is geregeld dat de inspectie toezicht houdt op de wettelijke taken van het REC, en daarmee op de onafhankelijkheid van de CvI binnen het REC. De LCTI en de inspectie houden periodiek afstemmingsoverleg. Dit leidt tot een sluitende aanpak.

De leden van voornoemde fractie vragen of standaardisatie van de uitvoering van de indicatiestelling door de REC's mogelijk is.

In het kader van deregulering en autonomiebevordering acht ik het niet wenselijk om REC's een standaardwerkwijze op te leggen. REC's kunnen hierover zelf afspraken maken. De lokale situatie en de verschillen tussen de clusters zullen een verregaande standaardisatie bovendien onmogelijk maken.

De leden van de SP-fractie vragen of de toelichting van de afwijzingen van de LCTI verbeterd is, omdat de federatie van Oudervereniging in februari 2004 nog meende dat eenderde van de toelichtingen bij afwijzingen twijfelachtig of onvoldoende was.
De Commissie voor de indicatiestelling (CvI) beslist over de indicatiestelling en niet de LCTI. De LCTI houdt toezicht op de indicatiestelling door de CvI's. De CvI zendt de beschikking van haar beslissing naar de ouders. Dit geldt ook voor een negatieve beschikking. Het aantal bezwaarschriften tegen negatieve beschikkingen in de tweede helft van het schooljaar was

lager dan in de eerste helft van het schooljaar. Een verbeterde toelichting bij een negatieve beschikking kan hier de reden van zijn.

In de voortgangsrapportage staat dat de LCTI nauwelijks zicht heeft op de dossiers die nog in procedure zijn bij het CvI. De leden willen graag weten dit betekent.
De LCTI is toezichthouder op de indicatiestelling en adviseert mij over verbeteringen in de indicatiestelling. Ten behoeve van het toezicht ontvangt zij protocollen van alle indicaties (dwz aanmeldingen waarop een besluit is genomen) en de papieren dossiers van steekproeven van de indicaties. Zodoende heeft de LCTI inzicht in de indicatiestelling zelf maar niet in het voor- of natraject. Daarvoor moet de LCTI extra onderzoek uitzetten. Elk jaar definieert de LCTI extern onderzoek in haar werkplan.

Inspectie

De leden van de PvdA-fractie vragen naar de wettelijke basis voor het aanleveren van een onderwijskundig rapport voor scholen in het voortgezet onderwijs. *In het onderwijskundig rapport komt tot uitdrukking wat de reden is dat de school voor voortgezet onderwijs niet meer in staat is onderwijs te geven aan de leerling met een handicap of stoornis, wat deze school tot dan toe heeft ondernomen en wat daarvan het resultaat is geweest. Ook blijkt uit het onderwijskundig rapport welke belemmeringen de leerling ervaart in het volgen van onderwijs.*
Ik acht dit relevante informatie die een school wil en kan leveren als de ouders en de school van mening zijn dat de leerling naar het speciaal onderwijs verwezen moet worden. Een wettelijke opdracht voor scholen in het voortgezet onderwijs ontbreekt. Ik zal in de evaluatie nagaan of een wettelijke basis voor het aanleveren van deze informatie noodzakelijk is.

Signalen uit de samenleving

Gaarne wensen de leden van de PvdA-fractie helder inzicht te verkrijgen in de wijze waarop oplossingen worden gecreëerd voor «al die signalen uit de samenleving»?
Zoals in de Voortgangsrapportage is aangegeven variëren de klachten die uit de samenleving worden ontvangen. In sommige gevallen kan worden volstaan met een schriftelijke en eventueel mondelinge beantwoording door het ministerie. Zonodig wordt informatie ingewonnen bij de inspectie. Bij complexere problemen kan doorgeleiding van het signaal naar de onderwijsconsulenten plaatsvinden. Zij kunnen ter plekke ondersteunen bij de oplossing van het probleem. Eer zijn ook situaties waarin vanuit het ministerie overleg gevoerd wordt met een REC en eventueel ook gemeenten over oplossing van problemen. De aard van het probleem is bepalend voor de te volgen werkwijze.

Herindicatie

De leden van de ChristenUnie vragen waarop de aanname dat de vereenvoudigingen van de indicatiestelling effectief is, is gebaseerd.
Omdat voor de herindicatie een aantal onderzoeken is geschrapt, en er gebruik gemaakt kan worden van de evaluatie van het handelingsplan dat voor begeleiding van een leerling nodig en voorgeschreven is, kost de herindicatie minder tijd en zal deze sneller tot een besluit leiden.

In de voortgangsrapportage staat dat wanneer een leerling goed wordt gevolgd, de extra kosten voor herindicatie alleen gelegen zijn in één besluitvormingsmoment van een CvI. Echter, het de herindicatie is een veel breder proces omdat het goed volgen van een leerling bestaat uit testen, hertesten, ouders begeleiden, informeren, dossiers onderhouden,

zo stellen de leden van de ChristenUnie en vragen naar een reactie op deze stelling.
Wanneer de ontwikkelingen en resultaten van de leerling systematisch gevolgd en getest zijn, zullen er voor herindicatie vaak geen aparte testen meer nodig zijn (zeker bij een stabiele handicap of stoornis).
Mijns inziens behoort het begeleiden van leerling en ouders, hen informeren en het bijhouden van een leerlingdossier tot het normale werk van een school, inclusief de CvB. Daarom is de besluitvorming van de CvI nog de enige extra activiteit die nodig is voor herindicatie. De overige werkzaamheden worden al uitgevoerd binnen het geven van goed onderwijs.

Over het besluitvormingsmoment met betrekking tot de herindicatie vragen de leden of dit niet beter bij de CVB's kan liggen. Aangezien in de CVB's professionele krachten werken met landelijke objectieve criteria. Dit kan bovendien veel bureaucratie besparen. De leden ontvangen graag een reactie van de minister op dit punt.
Indicatiestelling behoort onafhankelijk en objectief te geschieden zowel met het oog op de keuzemogelijkheid van ouders, als met het oog op beheersbaarheid van de geïndiceerde leerlingen. Daarom kan de indicatiestelling niet uitgevoerd worden door de schoolgebonden CvB.

Evaluatie van het eerste jaar LGF-indicatiestelling

De leden van de CDA-fracrtie vragen waar de ruim 13 000 leerlingen zitten die een indicatieverzoek hebben ingediend, maar die nog geen beschikking hebben. Zitten zij op school, zitten ze thuis of erger nog lopen ze over straat, vragen de leden.
Zoals in de voortgangsrapportageis aangegeven heeft de LCTI nauwelijks zicht op de dossiers die nog in procedure zijn bij de CvI. Deze dossiers kunnen in verschillende stadia verkeren. Het indicatietraject kan in de beginfase zitten (het eerste telefoontje van ouders) tot een afgesloten traject waarbij de beschikking is afgegeven aan de ouders en de leerling is geplaatst, maar waarbij de CvI nog geen tijd heeft gehad het protocol af te sluiten en digitaal over te dragen aan de LCTI. Ook kunnen procedures afgebroken worden terwijl het protocol niet uit CvI-net wordt verwijderd. De kinderen die nog geen beschikking hebben zullen voor een deel in het regulier onderwijs zitten. Een ander deel betreft zittende leerlingen in het (v)so die uiterlijk 1 augustus 2005 geïndiceerd moeten zijn.
De laatste stand van zaken van de LCTI laat zien dat per 12 oktober 24 697 beschikkingen aan de LCTI doorgezonden zijn. (Van een paar CvI's is bekend dat zij nog een aantal protocollen aan de LCTI moeten doorzenden.)

Graag vernemen de leden van deze fractie in hoeverre leerlingen die uit de residentiële setting komen direct geplaatst kunnen worden binnen een schoolsetting.
In de voortgangsrapportage is aangegeven dat de variëteit in residentiële instellingen groot is. In het verlengde hiervan zijn ook de kenmerken van de leerlingen die in deze instellingen verblijven verschillend. Bovendien verschilt ook de periode dat leerlingen in een residentiële instelling verblijven sterk. Een eenduidig antwoord op de vraag is dan ook niet mogelijk. Voor een deel van de leerlingen zal gelden dat zij na een (kort) verblijf in een residentiële instelling terug kunnen naar de reguliere school waar zij vandaan komen. Voor andere leerlingen zal gelden dat zij in de periode dat zij in de residentiële instelling zaten zijn geïndiceerd. Voor leerlingen die tenminste een half jaar in een residentiële instelling verblijven geldt dat de vereenvoudigingen in de indicatiestelling die op 31 maart in het Gele Katern zijn gepubliceerd (2004, nr. 6)van toepassing zijn. Hierin is namelijk als alternatief voor een DSM IV indicatie opgenomen: integrale problematiek waarbij tenminste een half jaar geïndi-

ceerde jeugdzorg is verleend met weinig of geen resultaat. Daarbij geldt dat ook sprake dient te zijn van een ernstige onderwijsbeperking en ontoereikende zorg. De inspectie en de taakgroep onderwijs JJI (Justitiële Jeugdinrichtingen) hebben mij er op gewezen dat de terugplaatsing van leerlingen die voor enkele weken in een JJI worden geplaatst moeizaam verloopt. De scholen waar deze leerlingen vandaan komen hebben de leerling uitgeschreven en willen deze niet meer inschrijven. Op dit moment wordt gezocht naar oplossingen voor deze groep leerlingen. In de bredere evaluatie LGF wordt dan ook op dit punt teruggekomen.

Naar aanleiding van het onderzoek van de auditdienst van OCW vragen de leden van de CDA-fractie of het mogelijk is om in het kader van de «JONG-aanpak» in samenspraak met de minister van Justitie en de staatssecretaris van VWS te bezien of de leegstand zoals die in het onderwijs is geconstateerd ook in de instellingen voor residentiële 24-uurplaatsen is terug te vinden.
In reactie op het voorstel van de leden van de CDA-fractie wil ik opmerken dat het JONG-traject er op gericht is knelpunten(overlap en tegenstrijdigheden) in de regelgeving van de verschillende departementen op te lossen. De controle of residentiële instellingen vol zitten maakt geen onderdeel uit van het JONG-traject. Het hoort daar mijns inziens ook niet thuis. In het onderzoek dat wordt uitgevoerd door de auditdienst van het ministerie wordt vastgesteld wat de bezetting van de residentiële plaatsen op de scholen is geweest. Mogelijk komt uit het onderzoek naar voren dat de scholen aangeven dat (een deel van) de plaatsen dat op de teldatum leeg stond is te wijten aan leegstand in de residentiële instelling. Mocht het onderzoek van de auditdienst daartoe aanleiding geven, dan zal overleg met de ministeries van Justitie en/ of VWS plaatsvinden.

Naar aanleiding van het aantal toegekende residentiële plaatsen van 8 872 vragen de leden van de PvdA-fractie welke verwachtingen er waren over het aantal plaatsen dat zou worden aangevraagd. Ook willen zij weten of het aantal residentiële plaatsen dat is aangevraagd aanleiding geeft om de mogelijkheid voor residentiële plaatsen ter discussie te stellen.
Vooruitlopend op de invoering van LGF is door de wegbereiders, door middel van een schriftelijke vragenlijst aan de scholen gevraagd hoeveel plaatsen zij voornemens waren aan te vragen. Op grond van deze inventarisatie was de verwachting dat tussen de 5000 en ruim 7000 plaatsen aangevraagd zouden worden.
Het aantal plaatsen dat voor het schooljaar 2003/04 is toegekend ligt hier ruim boven en het aantal plaatsen dat voor 2004/05 is aangevraagd (en toegekend) ligt weer hoger. Dit, gecombineerd met het relatief grote aantal plaatsen waar op de teldatum geen leerling zat, is aanleiding om nader onderzoek te doen naar het functioneren van het systeem van de residentiële plaatsen. Tot welke conclusies dit onderzoek zal leiden kan ik nu nog niet aangeven.

De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat kleine structuurgroepen in veel gevallen een betere oplossing zouden zijn voor autistische leerlingen, maar door wachtlijsten en andere plaatsingsproblemen is dit in de praktijk helaas niet vaak mogelijk. De leden willen hierop graag een reactie.
De groepsgrootte in het (voortgezet) speciaal onderwijs is veel lager vastgesteld dan in het reguliere onderwijs om het onderwijs te kunnen aanpassen aan de handicap/stoornis van de leerlingen. De groepsgrootte voor het vso in cluster 4 (waaronder vso-zmok) is 7. Deze grootte biedt voldoende mogelijkheden om het onderwijs in een voor leerlingen met autisme gestructureerde omgeving aan te kunnen bieden.
In de voortgangsrapportage heb ik aangegeven dat het aanbod voor leerlingen met een stoornis in het autistisch spectrum met een normaal tot

hoog IQ binnen cluster 4 nog beperkt is. Er worden diverse maatregelen getroffen om dit te verbeteren:

- *Een van de speerpunten binnen het kwaliteitstraject van het (v)so (Kwaliteit in specialiteit) is het aanbod en de spreiding van het vso;*
- *Daar waar de expertise wel beschikbaar is binnen cluster 3, zoals bij Heliomare en de Berkenschutse, wordt expertise overgedragen naar cluster 4;*
- *Door het Landelijk Netwerk Autisme wordt geïnvesteerd in het vergroten van de kennis en vaardigheden van zowel speciale als reguliere scholen in het omgaan met leerlingen met autisme.*
- *Door een betere spreiding van het onderwijsaanbod zal het bestaan van wachtlijsten tegengaan kunnen worden.*

Daarnaast merken de leden op dat gesprekken worden gevoerd met REC's, schoolbesturen en de WEC-raad over de problematiek «autisten». De leden vragen aangegeven kan worden wat de strekking is van deze gesprekken, wat de doelstellingen zijn en welke resultaten worden verwacht.
In de AO's over de invoering van LGF en de knelpunten die zich daarbij voordoen, en in de voortgangsrapportage is aangegeven dat, aan de hand van concrete cases gezocht wordt naar oplossingen. Hierbij worden de partijen die van belang zijn, zoals schoolbesturen, REC's, de WEC-raad en soms ook gemeenten betrokken. Autisme is één van de onderwerpen waarover is gesproken. Op basis van deze gesprekken zijn bijvoorbeeld afspraken gemaakt in Noord Holland om de expertise van Heliomare op het gebied onderwijs aan autisten over te dragen aan het REC cluster 4 in de regio. Daarnaast is gesproken met vertegenwoordigers van het REC 4–4 om tot een oplossing van de huisvestingsproblematiek te komen bij onder andere de Berg en Boschschool te Bilthoven en wordt met de verschillende betrokken partijen in oostelijk Noord-Brabant gesproken over de mogelijkheden een betere regionale afstemming en samenwerking op het gebied van het onderwijs aan leerlingen met autisme te realiseren. Op deze manier probeer ik tot een goede inbedding te komen van de gewijzigde regelgeving.
De gesprekken die worden gevoerd zijn dan ook niet beperkt tot de problematiek «autisten».

Voorts vragen de leden van voornoemde fractie vanuit welke visie de bestuurlijke organisatie aan de orde wordt gesteld. Graag willen zij weten of over dit onderwerp overleg wordt gevoerd (met name met de besturenorganisaties) en daarbij wordt gesproken over criteria waaraan de bestuurlijke inrichting zou moeten voldoen. Indien dit niet het geval is willen de leden graag een reactie op de stelling dat gezien de vele verschillen in uitvoering enkele criteria noodzakelijk zijn.
Het functioneren van de REC's vormt een van de onderwerpen binnen het evaluatieprogramma LGF. In december zal een eerste rapportage door de stuurgroep Beleidsgericht onderzoek primair onderwijs (BOPO) bij NWO opgeleverd worden. Verder zal de inspectie rapporteren over de REC's op basis van de onderzoeken die sinds de zomervakantie van dit jaar plaatsvinden. Op basis van de uitkomsten van deze onderzoekingen zal ik bezien of de bestuurlijke organisatie van de REC's bijstelling behoeft. Mocht dit zo zijn dan zal ik daar overleg over voeren met het georganiseerde onderwijsveld. Criterium bij de evaluatie van het functioneren van de REC's is of zij in staat zijn de wettelijke taken adequaat uit te voeren.

Vervolgens vragen de leden of er voldoende bekendheid is gegeven aan het bestaan en de rol van de Advies Commissie Toelating en Begeleiding (ACTB).
De instelling van de ACTB is via verschillende websites, waaronder www.leerlinggebondenfinanciering.nl en www.oudersenrugzak.nl bekend

gemaakt. Daarnaast worden zowel scholen als ouders door de onderwijsconsulenten en ambtenaren geïnformeerd over de mogelijkheid de ACTB om advies te vragen als er onenigheid bestaat over de toelating van een geïndiceerde leerling dan wel over de besteding van het leerlinggebonden budget.
Ook is sinds enige tijd de website www.onderwijsconsulenten.nl in de lucht. Op deze site is informatie over de ACTB en onderwijsconsulenten te vinden en ook kunnen via deze site aanmeldingsformulieren worden gedownload. Daarnaast is een groot aantal flyers verspreid, die ouders en scholen actief attenderen op het bestaan van de ACTB. Uitgebreidere brochures zijn inmiddels gereed voor publicatie. Aan het bestaan en de rol van de ACTB is gelet op het brede pakket van activiteiten om het bestaan en de rol van de ACTB onder de aandacht van ouders en scholen te brengen dan ook voldoende bekendheid gegeven.

Hoe wordt gecontroleerd of schoolbesturen bij weigering van een leerling het verplichte advies vragen aan de ACTB, zo willen de leden van de PvdA-fractie weten.
Schoolbesturen moeten verplicht advies vragen als ouders bezwaar aantekenen tegen de beslissing van het schoolbestuur om een geïndiceerde leerling niet toe te laten. Veel ouders tekenen echter geen bezwaar aan. Het verplicht vragen van advies maakt onderdeel uit van de bezwaarprocedure. Bij een beslissing op bezwaar, zonder dat er advies gevraagd is, zal door de rechter worden geconstateerd dat het besluit is genomen zonder dat aan alle formele vereisten is voldaan, hetgeen in het algemeen leidt tot de beslissing dat het besluit niet in stand kan blijven en opnieuw genomen moet worden met inachtneming van alle wettelijke voorschriften.

Ook willen de leden weten hoeveel zaken bij de consulenten en de ACTB worden aangemeld maar die niet in behandeling worden genomen en willen zij weten of het juist is dat de ACTB of de consulenten zaken niet in behandeling nemen indien het een leerling betreft die op een school is geplaatst, ook al is dit niet de school die ouders prefereren.
De onderwijsconsulenten kunnen voor advies en bemiddeling worden ingeschakeld door de ouders en/of door de school indien er problemen zijn rond de plaatsing van een geïndiceerde leerling dan wel over de besteding van het leerlinggebonden budget. Als het gaat om ernstige plaatsingsproblemen en de leerling zonder uitzicht op plaatsing thuiszit, dan kunnen ook ouders van niet geïndiceerde leerlingen om advies vragen. Ook kan een onderwijsconsulent ingeschakeld worden indien een geïndiceerde leerling duidelijk op een verkeerde school zit, dat wil zeggen dat de onderwijssoort geen aanbod kan creëren dat is afgestemd op de aard van de handicap en de leerling daardoor de verkeerde soort onderwijs krijgt. Het is dan ook niet op voorhand zo dat de onderwijsconsulenten geen zaken in behandeling nemen als het een leerling betreft die op een school is geplaatst, als dat niet de school is die de ouders prefereren.
Uit de rapportages en voortgangsgesprekken met de ACTB/ onderwijsconsulenten kan worden opgemaakt dat de onderwijsconsulenten een verzoek om advies niet snel afwijzen. Echter, er komen dagelijks gemiddeld 10 verzoeken binnen die niet in behandeling worden genomen door de inzet van onderwijsconsulenten. Het gaat dan bijvoorbeeld om ouders die een conflict hebben met de school dat niets heeft te maken met de leerling, ouders die het niet eens zijn met het beleid van de school, de didactische aanpak of de gebruikte methodes, ouders die bij verhuizing vergeten zijn hun kind in te schrijven op een andere school, ouders die geen keuze kunnen maken uit het aanbod aan scholen in de buurt etc. Hoewel de onderwijsconsulenten hun uiterste best zullen doen om deze ouders verder te helpen: dergelijke verzoeken horen niet thuis op

het bureau van de ACTB /onderwijsconsulenten, maar op dat van andere instanties, zoals de klachtencommissies.
De taak van de ACTB is in tegenstelling tot die van de onderwijsconsulenten beperkt tot het al dan niet verplicht geven van advies over de toelating van voor het (v)so geïndiceerde leerlingen of de besteding van het leerlinggebonden budget. Sinds 1 januari 2004 heeft de ACTB 11 verzoeken om advies gekregen. Met inachtneming van het bovenstaande zijn 2 verzoeken niet ontvankelijk verklaard. Een ouderpaar heeft het verzoek ingetrokken.

Tevens vernemen de leden graag hoe in zijn algemeenheid gecontroleerd wordt of ouders werkelijk keuzevrijheid hebben bij het zoeken van een school indien het gaat om leerlingen met een rugzakindicatie?
Ik onderstreep nog eens dat het uitgangspunt van de WEC is dat ouders van een geïndiceerde leerling kunnen kiezen tussen speciaal en regulier onderwijs voor hun kind. In hoeverre die keuzevrijheid ook daadwerkelijk door de ouders wordt ervaren maakt onderdeel uit van de brede evaluatie LGF. In december wordt u geïnformeerd over de eerste resultaten van de evaluatie.

De leden van de ChristenUnie vragen of het gelet op de behoefte om de populatie ASS-leerlingen en met een IQ minder dan 85 ook plek te bieden binnen cluster 3 de criteria kunnen worden aangepast. Daarmee zou het percentage beredeneerde afwijkingen voor leerlingen met ASS verlaagd kunnen worden, zo stellen deze leden.
Het zmlk onderwijs is gericht op zeer moeilijk lerende kinderen met een IQ lager dan 60. Wanneer kinderen met een IQ tussen 60 en 70 veel bijkomende problematiek hebben kunnen zij ook nog aangewezen zijn op het zmlk. Kinderen met een hoger IQ kunnen een onderwijsprogramma aan dat meer past bij de capaciteiten en mogelijkheden van de niet verstandelijk gehandicapte leerling.
Leerlingen met een IQ van 70 of hoger horen daarom thuis in het regulier onderwijs en niet in het zmkl-onderwijs. Indien de autistische stoornis zodanig is dat een ernstige onderwijsbelemmering aanwezig is, dan kan sprake zijn van een indicatie voor cluster 2 of cluster 4.

2 Het (voortgezet) speciaal onderwijs en de REC's

De leden van de PvdA-fractie willen weten of er aanwijzingen zijn dat de bekostiging per leerling in een aantal schoolsoorten onvoldoende is, dat het althans reden is voor reguliere scholen om leerlingen te weigeren.
In het afgelopen jaar is er veel gesproken over de bekostiging van de ambulante begeleiding. Door de sterke groei van het aantal leerlingen bleek de overgangsregeling niet toereikend. In de voortgangsrapporatage bent u geïnformeerd over de aanvullende regeling die voor de zomervakantie is gepubliceerd. Op grond van deze regeling verwacht ik dat de bekostiging van de (v)so scholen voor de ambulante begeleiding beter aansluit bij het aantal leerlingen dat zij begeleiden. De coördinatie van de ambulante begeleiding is een taak van het REC. De REC's ontvangen voor de uitvoering van deze en andere taken een aparte bekostiging. De REC's zijn vrij in de wijze waarop de uitvoering van de taken wordt vormgegeven. De wijze waarop de REC's hun taken hebben georganiseerd maakt onderdeel uit van de evaluatie LGF.
Er zijn geen aanwijzingen dat de bekostiging per leerling in een aantal onderwijssoorten onvoldoende is, en dat dit reden is voor reguliere scholen om leerlingen te weigeren. In het kader van de evaluatie LGF wordt onderzocht welke afweging reguliere scholen maken bij de besluitvorming over de toelating van een geïndiceerde leerling. Hieruit komt mogelijk naar voren welke rol de bekostiging speelt bij de afweging over

de toelating van een geïndiceerde leerling. In december zal ik u informeren over de eerste resultaten.

De leden van de SP-fractie menen dat de noodzakelijke ambulante begeleiding nog steeds ernstig tekort schiet en constateren dat wordt aangegeven dat onvoldoende middelen beschikbaar zijn om de T-1 bekostiging om te zetten in een T-bekostiging. De leden ontvangen graag een reactie hierop.
Op grond van de aanvullende regelingen die zijn getroffen ten aanzien van de bekostiging van de ambulante begeleidingen wordt de bekostiging voor het schooljaar 2004/05 gebaseerd op het aantal ambulant begeleide leerlingen op 1-10-2004 op REC-niveau. Gelet hierop is de verwachting dat de bekostiging en het aantal leerlingen dat ambulant wordt begeleid beter op elkaar aansluiten. Indien de ambulante begeleiding alsnog tekort schiet kan dit mijns inziens, zeker de eerste helft van het jaar niet te wijten zijn aan het al dan niet bekostigen op t-basis. Vanaf 1 augustus 2005 geldt dat de volledige rugzak, inclusief de ambulante begeleiding op t-basis wordt bekostigd.

3. Het regulier onderwijs

In reactie op de vraag van de leden van de PvdA-fractie of het aantal leerlingen in het regulier onderwijs niet veel lager is dan het aantal leerlingen dat voorafgaand aan de invoering van LGF was ingeschreven in het regulier onderwijs het volgende.
Het aantal leerlingen dat met een LGF indicatie door de scholen voor regulier basis- en voortgezet onderwijs bij Cfi is aangemeld, was lager dan het aantal leerlingen dat vooruitlopend op de invoering van LGF in het regulier onderwijs stond ingeschreven en waarvoor de scholen op basis van aanvullend formatiebeleid (AFB) werden de bekostigd. Zoals in de voortgangsrapportage is aangegeven komt dit doordat de AFB regeling, op grond waarvan het voorafgaand op de invoering van LGF mogelijk was aanvullende formatie aan te vragen voor leerlingen met een handicap in het regulier onderwijs zowel betrekking had op de huidige leerlinggebonden budgetten als op leerlingen die worden teruggeplaatst naar het regulier onderwijs.
Bij de leerlingtelling van 1 oktober 2003 is voor het eerst een onderscheid gemaakt in ambulante begeleiding in verband met terugplaatsing en begeleiding van leerlingen die met aanvullende formatie/ leerlinggebonden budget in het regulier onderwijs zitten. Zodra de leerlingtelling van 1 oktober 2004 is verwerkt kunnen de eerste effecten van de invoering van LGF op de instroom van geïndiceerde leerlingen in het regulier onderwijs worden vastgesteld.

4. Onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen

De leden hebben vernomen dat voor de uitvoering van het project «Kwaliteit in specialiteit» een bedrag van € 600 000 beschikbaar is gesteld. De leden willen graag weten of dit klopt en of dit wel in verhouding is in vergelijking met de budgetten van bijvoorbeeld Weer Samen Naar School+ en kwaliteit leerlingenzorg in vmbo en praktijkonderwijs.
Het bedrag van € 600 000 betreft een beperkte investering, die past binnen het budgettaire kader van de begroting. In het overleg met de organisaties die het project dragen, is de wens aan de orde geweest om tot een groter subsidiebedrag te komen. Met de organisaties is vastgesteld dat het nu beschikbare bedrag een basis biedt om het project in uitvoering te nemen.
In het plan van aanpak «Kwaliteit in specialiteit» is een zestal thema's geformuleerd waarop verbetering nodig is. Omdat gelijktijdige uitvoering van een veelheid aan onderwerpen een goede uitvoering in de weg zou

staan is ervoor gekozen om met drie thema's, waarvan men de urgentie het grootst acht te starten. Op deze onderdelen zijn activiteiten ontwikkeld die tot een verbetering van de kwaliteit van het (v)so moeten leiden. Voor de uitvoering van deze activiteiten is op jaarbasis € 600 000 beschikbaar. Daarnaast wordt onder verantwoordelijkheid van de WEC-raad nog een aantal andere projecten uitgevoerd zoals «Andere Stroom» in de clusters 3 en 4 en «Opleiden in de school» (specifiek gericht op personeel in het (v)so). Voor de uitvoering van deze trajecten, die eveneens een bijdrage kunnen leveren aan de verbetering van de kwaliteit van het (v)so wordt de WEC-raad apart bekostigd.

De leden van de VVD-fractie, die zoals bekend voorstander zijn van verruiming van de autonomie willen graag een toelichting op de uitwerking van de overdracht van de verdere invoering van het LGF-beleid aan het onderwijsveld.
Zoals in de Vijfde voortgangsrapportage LGF, die in december 2003 naar de Tweede Kamer is gestuurd (Kamerstukken II, 2003/ 04, 27 728, nr. 60) is aangegeven, hebben de wegbereiders met ingang van 1 januari 2004 hun werkzaamheden beëindigd. De wegbereiders hebben als intermediair tussen OCW en het veld een belangrijke bijdrage geleverd aan de voorbereidingen op en bij de invoering van LGF. Nu de kaders, staan vind ik het belangrijk dat de scholen en de REC's de verdere uitwerking van de ingezette ontwikkelingen zelf ter hand nemen. De kwaliteitsverbetering van het onderwijs aan gehandicapte kinderen moet immers op de scholen en bij de REC's worden gerealiseerd, met de expertise die daar aanwezig is. Omdat ik een zorgvuldige overgang naar een situatie zonder wegbereiders belangrijk vind, heb ik de wegbereiders gevraagd om in overleg met het onderwijsveld, de WEC-raad en het georganiseerde onderwijsveld (het LGF agendaoverleg) een plan uit te werken. Het resultaat hiervan is het plan van aanpak «Kwaliteit in specialiteit». De uitvoering van dit plan wordt door de WEC-raad tezamen met de vertegenwoordigers van de organisaties voor bestuur, management en personeel opgepakt. De vergroting van de autonomie op dit punt is naar mijn mening dan ook heel zorgvuldig gebeurd en ik heb er dan ook vertrouwen in dat de uitvoering zal leiden tot een verbetering van de kwaliteit van het onderwijs aan leerlingen met een handicap.

5. Wachtlijsten en thuiszitters

De leden van de PvdA-fractie willen graag weten waarom het zoveel moeite kost om de werkelijkheid rondom wachtlijsten en thuiszitters in kaart te brengen, terwijl de leden van deze fractie en de media steeds heel duidelijke aanwijzingen krijgen over de aard en omvang. Moeten de leden vrezen dat iets wordt verhuld, zo vragen zij. Het beleid lijkt erop gericht hier en daar wat pleisters te plakken op open wonden, maar een visie op een aanpak van de problematiek moeten zij helaas nog altijd node missen, stellen de leden.
Bij brief van 14 juli jl. (TK 27 728, nr. 75) bent u geïnformeerd over de redenen van de vertraging van de inspectierapportage over wachtlijsten en thuiszitters. De inspectie heeft onlangs deze rapportage opgeleverd. Deze heb ik tegelijk met deze beantwoording van de vragen over de zesde voortgangsrapportage aan de kamer toegestuurd. Nu zich de gelegenheid voordoet om de resultaten van het inspectieonderzoek in samenhang met de andere LGF-onderzoeken te bezien, zal ik mijn reactie op dit inspectierapport betrekken bij de brede evaluatie eind dit jaar.

Vervolgens merken de leden van voornoemde fractie op dat in de rapportage en onderzoek een accent ligt op thuiszitters. Het onderzoek is gericht op de thuiszitters die bekend zijn bij de scholen voor (v)so. Nu zal thuiszitproblematiek ook voorkomen bij leerlingen in het reguliere onderwijs, die

extra zorg zouden nodig hebben via leerweg ondersteunend onderwijs (LWOO). De leden willen graag weten hoe deze groep aan zijn trekken komt.
Bij mij is geen leerling bekend die geïndiceerd is voor LWOO en die niet geplaatst is.Deze leerlingen zijn over het algemeen al bekend bij de school voor voortgezet onderwijs of al ingeschreven op de school. Het verzoek om indicatie wordt dan vaak na overleg tussen school en ouders gedaan. Omdat de leerling al geplaatst is op de school komt het thuiszitten bij LWOO-leerlingen niet voor.

De leden van de PvdA-fractie menen dat hoogbegaafden vaak onvoldoende onderwijs op hun niveau. Graag willen de leden weten wat hieraan wordt gedaan.
Over het beleid ten aanzien van hoogbegaafde leerlingen zal ik u, naar aanleiding van het onderwijsraadadvies «Hoe kan onderwijs meer betekenen voor jongeren»door middel van een aparte brief informeren. Deze brief wordt u in november toegestuurd.

De leden van dezelfde fractie willen graag weten wat er wordt gedaan om de wachtlijsten voor een indicatie weg te werken en of dit prioriteit heeft.
De oplossing van de wachtlijsten dient op de moment primair gevonden te worden in de organisatie van de indicatiestelling binnen de REC's, die op dit moment nog niet overal op orde is. Daarnaast zal bij de evaluatie van LGF aan de orde zijn of de bekostiging voor de indicatiestelling toereikend is.

Wat is de strekking van de gesprekken die worden gevoerd over de huisvesting, welke resultaten worden verwacht en of de VNG ook bij deze gesprekken is betrokken, zo vragen de leden van de PvdA-fractie.
*De gesprekken die tot nu toe zijn gevoerd over de huisvesting zijn allemaal naar aanleiding van concrete situaties gevoerd. Met de scholen, de REC's en soms ook de gemeenten is gesproken over de knelpunten die zich voordoenop het gebied van de capaciteitsproblemen en wat mogelijke oplossingsrichtingen zouden kunnen zijn binnen de huidige kaders. Inzet van de gesprekken is het oplossen van de concrete knelpunten.
In het overleg met de VNG is de huisvestingsproblematiek ook aan de orde gekomen. Dit heeft niet geleid tot specifieke afspraken.*

De leden van de VVD-fractie vinden dat waar de gemeentelijke problematiek de kwaliteit van het onderwijs raakt, de minister ook een verantwoordelijkheid heeft. De leden ontvangen graag een reactie hierop.
Zoals ik in de voortgangsrapportage heb aangegeven ben ik, naar aanleiding de constatering dat de huisvesting een belangrijke rol speelt in de capaciteitsproblemen, over concrete situaties in overleg getreden met de WEC-raad, REC's, scholen en gemeenten om te zoeken naar oplossingsrichtingen. In die zin probeer ik bij te dragen aan het uitwerken van oplossingen voor de huisvestingsproblemen. De gemeente blijft echter verantwoordelijk voor de huisvesting.
Verder blijf ik van uit mijn algemene verantwoordelijkheid voor het onderwijs in gesprek met het ministerie van BZK over de onderwijshuisvesting en de (verdeling van de) middelen in het gemeentefonds.
Binnenkort wordt de Kamer geïnformeerd over de resultaten van het onderzoek in het kader van het periodiek onderhoud van het gemeentefonds. Mogelijk komt uit dit onderzoek naar voren dat de verdeelmaatstaven op onderdelen afwijken van het uitgavenpatroon van de gemeenten. Eén en ander kan leiden tot voorstellen om de bestaande formule aan te passen naar waar zich knelpunten voordoen.

Ook willen de leden van de VVD-fractie weten of een meer gerichte aanpak nodig is om tot een oplossing van de problematiek van de thuiszit-

ters te komen en, of, de brief genoemde, onderwijsconsulenten daar een (grotere) rol in kunnen of moeten krijgen?
In de voortgangsrapportage zijn de maatregelen die zijn getroffen om de problematiek van de wachtlijsten en de thuiszitters op te lossen nog eens op een rij gezet. Ik ben ervan overtuigd dat dit samenhangende pakket van maatregelen ertoe bijdraagt dat heel veel leerlingen ook daadwerkelijk tijdig worden geïndiceerd en op een school worden geplaatst. Dit neemt niet weg, zoals in de voortgangsrapportage is aangegeven, dat nog steeds leerlingen op een wachtlijst staan of thuiszitten. Daarom wordt, eveneens in de voortgangsrapportage voorgesteld de activiteiten van de onderwijsconsulenten uit te breiden. Concreet betekent dit dat de onderwijsconsulenten niet alleen bij individuele gevallen adviseren maar dat zij ook ingezet kunnen worden indien groepjes leerlingen in een regio thuiszitten/op de wachtlijst voor plaatsing staan. De bedoeling is dat de consulenten in die gevallen de betrokken partijen bij elkaar brengen om tot een oplossing te komen. Hierbij kunnen de consulenten voorbeelden van oplossingen in andere regio's ter bespreking voorleggen.

De leden van de SP-fractie constateren dat er nog steeds wachtlijsten en thuiszitters zijn en vragen wat er concreet is ondernomen aan het wegwerken van de wachtlijsten sinds de vorige voortgangsrapportage. Ook willen zij weten wat de oorzaken en de gevolgen zijn van het feit dat er nog steeds kinderen thuis zitten?
In de voortgangsrapportage is het hele scala aan maatregelen genoemd dat is getroffen om tot een oplossing van de wachtlijsten en thuiszitters te komen. Onderstaand noem ik een aantal van de activiteiten die het afgelopen schooljaar zijn uitgevoerd:

- *De REC's hebben een groot aantal nevenvestigingen in gebruik genomen om de capaciteit te vergroten.*
- *Een aantal gemeenten heeft de huisvesting voor het speciaal onderwijs uitgebreid. Door de genoemde aanpassing van de verdeelmaatstaven zal de huisvestingsproblematiek verder verminderen.*
- *De onderwijsconsulenten en de ACTB hebben ouders ondersteund bij het vinden van een school. Voor structurele problemen worden de zogenaamde «plus-consulenten» ingezet.*
- *Leerplichtambtenaren van gemeenten hebben bemiddeld om leerlingen op school te krijgen.*
- *Met invoering van LGF kunnen scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs leerlingen niet meer weigeren vanwege hun handicap.*
- *(v)so-scholen werken samen binnen REC's zodat de beschikbare capaciteit en expertise beter benut kan worden.*
- *Herstart is van start gegaan, en per 01–01–2005 worden de 1000 plaatsen binnen het veiligheidsplan ingericht.*
  De belangrijkste oorzaak voor het feit dat er nog steeds wachtlijsten bestaan, is de grote groei voornamelijk in cluster 4. Omdat deze groei niet altijd te voorzien is, kunnen zich frictieproblemen blijven voordoen omdat met de inrichting van nieuwe onderwijscapaciteit enige tijd is gemoeid. Inzet van alle betrokkenen zal moeten zijn om deze periode zo kort mogelijk te laten zijn. Voor de betrokken leerlingen zal intussen een onderwijsarrangement geregeld moeten worden. De meeste kinderen die op de wachtlijst van een (v)so-school staan gaan gewoon naar school en krijgen veelal een rugzak met ambulante begeleiding.

6. Afstemming onderwijs/zorg

Samenwerkingstrajecten KDC-cluster 3
De leden van de PvdA-fractie hebben vernomen dat er over de KDC-projecten geen gesprekken meer worden gevoerd en dat de projecten een langzame dood sterven. Zij vernemen graag of deze informatie correct is.

Wij bevinden ons thans in een overgangssituatie: van een situatie met projecten naar de structurele regeling. Per 1 augustus j.l is na vier jaar experimenteren de projectfase van de samenwerking KDC's en cluster 3-scholen formeel afgesloten. In deze projectfase is een aantal producten en werkwijzen ontwikkeld, waarmee scholen en KDC's zelfstandig de samenwerking kunnen voortzetten. Het gaat daarbij enerzijds om een curriculum en andere producten ten behoeve van de vormgeving van de opvang van deze doelgroep in de school, waarbij zorg en onderwijs gecombineerd worden. Daarnaast gaat het om een afspraak tussen de departementen van OCW en VWS over de inzet van middelen vanuit onderwijs en zorg voor deze kinderen. De inzet van de middelen is vastgelegd in de richtlijn «Afbakening en reikwijdte AWBZ en onderwijs», die per 1 augustus 2004 in werking getreden is.
Bij mijn brief van 30 augustus jl. heb ik via de WEC-Raad, cluster 3 op de hoogte gesteld van een en ander en gevraagd de verdere implementatie te begeleiden.
In de projectfase was er sprake van een dubbele inschrijving: op KDC en school. In de nieuwe, structurele situatie moeten ouders indien zij kiezen voor onderwijs, net als andere ouders van een kind met een handicap, een indicatie aanvragen. Daarnaast dienen de ouders een persoonsgebonden budget (AWBZ) aan te vragen ten behoeve van extra zorg en ondersteuning op school.
Dat niet alle samenwerkingsverbanden worden voortgezet, maar (mogelijk tijdelijk) worden verbroken, kan leiden tot situaties als u schetst rond het KDC «De Doggersbank». Tegenover het voorbeeld van «De Doggersbank» staan echter ook voormalige projecten die hard werken aan de implementatie van de nieuwe werkwijze.
Ik wil er in dit verband op wijzen dat aan de KDC's géén specifieke bezuinigingen zijn opgelegd. Dit laat echter onverlet dat de nieuwe regeling ertoe geleid heeft dat een aantal leerlingen het KDC heeft verlaten en thans een school bezoekt. U geeft aan dat in het geval van «De Doggersbank» juist kinderen met een minder dan gemiddelde zorgzwaarte het KDC heeft verlaten. De consequentie hiervan is dat de gemiddelde zorgzwaarte van kinderen in «De Doggersbank» is toegenomen.

Ik vind het belangrijk dat deze en ook andere gevolgen van de nieuwe regeling in kaart worden gebracht. De regeling wordt dan ook geëvalueerd. Ik verwacht dat deze evaluatie een duidelijk en representatief beeld zal opleveren van slaagfactoren maar ook van knelpunten en belemmeringen. Op basis van de uitkomsten van de evaluatie zal in overleg tussen beide departementen worden gezocht naar oplossingen. Een aanpassing van de richtlijn is hierbij niet uitgesloten. De eerste resultaten in de vorm van een tussenrapportage komen begin volgend jaar beschikbaar.

Voorts vragen de leden of zij nader geïnformeerd kunnen het overleg dat plaatsvindt over de overheveling van de REA-hulpmiddelen naar onderwijs. Wat is de planning en wat zijn de intenties zo vragen de leden.
Het ambtelijk overleg met de ministeries van VWS en SZW verkeert momenteel in een afrondende fase. Met deze ministeries is een aantal varianten voor overheveling opgesteld. Momenteel wordt het draagvlak voor deze varianten verkend bij alle betrokken organisaties: de gehandicaptenbelangenorganisaties (CG-Raad, Federatie van Oudervereniging en) en de onderwijsorganisaties (WEC-Raad, BVE-Raad, HBO-Raad, VSNU, studentenorganisaties). De verwachting is dat deze draagvlakmeting binnenkort afgesloten wordt, waarna zo snel mogelijk een definitieve keuze gemaakt zal worden. Samen met de minister van SZW en de staatssecretaris van VWS zal ik de Kamer informeren over de concrete uitwerking van de overheveling.

7. Evaluatie LGF

De leden van de PvdA-fractie verzoeken om bij de genoemde evaluatie eind 2004 ook de zorgstructuur van het voortgezet onderwijs te betrekken.
Bij de evaluatie van eind dit jaar zal waar nodig ook ingegaan worden op de zorgstructuur van het voortgezet onderwijs. Naar verwachting zal dit met name nodig zijn waar het betreft het functioneren van het voortgezet speciaal onderwijs. De door de leden van de PvdA- fractie genoemde trajecten (zoals diplomering, vso-arbeidstoeleiding en symbiose) zullen daarbij aan de orde komen.

Door dezelfde leden wordt gevraagd wat de stand van zaken is met betrekking tot de opvang van leerlingen in het reguliere onderwijs en de differentiatie in omvang van de budgetten binnen een onderwijssoort?
Op dit moment rondt de LCTI een eerste verkenning af naar de mogelijkheden van functionele indicatiestelling. Dit is een voorwaarde om tot staffeling van de rugzak over te kunnen gaan. Tevens wordt via het BOPO een vergelijkende internationale literatuurstudie uitgevoerd. Over de resultaten zal ik u in december informeren.

Vervolgens willen de leden weten of een dergelijke staffeling mogelijk en wenselijk wordt geacht.
Alvorens een uitspraak te doen over de mogelijkheid en wenselijkheid van staffeling wil ik graag de uitkomsten van de verschillende onderzoeken naar functionele indicatiestelling afwachten. Een belangrijk beoordelingscriterium zal zijn de uitvoeringslast en regeldruk die staffeling met zich mee zal brengen.

Ook vragen de leden van de PvdA- fractie wat wordt bedoeld met een «witte procedure».
Met dit begrip wordt door de REC's die deze kwestie hebben opgevoerd, bedoeld dat de indicatie-procedure beter past bij de Nederlandse cultuur dan bij de cultuur van allochtone ouders. Allochtone ouders zouden de oorzaken van de problemen buiten zichzelf en hun kinderen zoeken, dus tekenen ze al niet voor het persoonlijkheidsonderzoek. Hierbij speelt, zo wordt gezegd schaamte een rol, omdat ouders niet willen zien dat hun kind iets mankeert.